

บทที่ 3

นโยบายการค้าต่างประเทศของประเทศไทย

นับตั้งแต่ประเทศไทยมีรัฐบาลใน พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ในแต่ละรัฐบาลได้แถลงนโยบายทางเศรษฐกิจของตนเพื่อแก้ไข ปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยมาโดยตลอด ทั้งนี้เพราะรัฐบาลตระหนักดีว่าเศรษฐกิจจะเป็นสิ่งกำหนดความเจริญของประเทศรัฐบาลในยุคแรก (2475 - 2481) เพียงแต่เน้นในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจจากปัจจัยธรรมชาติ เช่น การขุดลอกสันดอนเพื่อช่วยคมนาคม การรักษาอัตราแลกเปลี่ยน การหาตลาดต่างประเทศ การทำเหมือง การส่งเสริมการเกษตร การให้ประชาชนมีงานทำ เป็นต้น โดยในระยะสั้น เศรษฐกิจของประเทศไทยได้รับความกระทบกระเทือนจากเศรษฐกิจโลกตกต่ำ

ต่อมาในช่วง พ.ศ. 2481 - 2500 เป็นภาวะที่เศรษฐกิจโลกเริ่มปรับตัวได้บ้างนโยบายของรัฐบาลจึงได้กล่าวถึงการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมในครอบครัวและอุตสาหกรรมที่มีการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการพาณิชย์ทั้งในและต่างประเทศ การเผยแพร่สินค้าไทยในต่างประเทศ ในระหว่างนี้ได้เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้น รัฐบาลซึ่งต้องกำหนดให้มีการขายสินค้าไปต่างประเทศให้มากที่สุด เพื่อให้ได้เงินตราต่างประเทศจะต้องได้พอเพียงกับการอุปโภคบริโภคภายในประเทศ

ใน พ.ศ. 2500 - ปัจจุบัน เป็นช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศไทยมีการพัฒนา มาก เช่น การส่งเสริมการลงทุนทั้งจากในและต่างประเทศ เพื่อผลิตสินค้าทดแทนการนำเข้าและผลิตเพื่อการส่งเสริมการส่งออก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่มีการใช้แรงงานมาก การแสวงหาตลาดต่างประเทศในหลายรูปแบบ เช่น ส่งคณะผู้แทนทางการค้าไปต่างประเทศ การจัดตั้งทูตพาณิชย์ไปต่างประเทศและการแสดงสินค้าในต่างประเทศ ได้มีการเน้นถึงการผลิตที่มีการใช้วัตถุดิบในประเทศ

เพื่อให้การดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาลบรรลุเป้าหมาย จึงได้มีการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจไว้ในแผนพัฒนาฯ เพื่อให้การปฏิบัติตามนั้น ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 ได้เน้นถึงการค้าเสรีโดยให้ภาคเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ ปรับปรุงการส่งออกในรูปการสร้างไซโล การปรับปรุงคุณภาพสินค้าส่งออก แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 ได้เพิ่มสาขาการบริการเข้ามาในเป้าหมาย และมีการยกเลิกค่าพรีเอมิยมข้าวบางประเภท ในแผนพัฒนาฯ ฉบับ

ที่ 3 มีการพูดถึงการจัดตั้งสภาการตลาด (marketing board) เพื่อรวมกลุ่มผู้ส่งออก การหาตลาดภายในและภายนอกประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 ประเทศไทยประสบปัญหาการขาดดุลการค้ามาก จึงได้เน้นในเรื่องการพัฒนาการส่งออกในรูปแบบ ขยายปริมาณส่งออก การผลิตทดแทนการนำเข้า การรวมกลุ่มกับประเทศในภูมิภาค การจัดตั้งบริษัทการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนการช่วยเหลือทางด้านการเงินการคลังเพื่อการส่งออกในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ได้มีการกล่าวถึงโครงการพัฒนาชายฝั่งตะวันออก การสร้างอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไปสู่ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ และในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 กล่าวถึง การปรับปรุงแนวความคิดจากการขายตามผลผลิตเป็นการผลิตเพื่อขาย ทั้งนี้เพื่อจะได้ปรับปรุงการผลิตประเภทและคุณภาพของสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ

ในด้านนโยบายนำเข้าโดยทั่วไปนั้น มีการควบคุมเป็นบางรายการโดยเฉพาะรายการที่ภายในประเทศมีความสามารถในการผลิตสูง และภาวะของอุตสาหกรรมไม่มีความมั่นคง เช่น เซรามิก สิ่งทอ ส่วนนโยบายในการส่งเสริมการส่งออกนั้น รัฐบาลให้ความช่วยเหลือหลายรูปแบบ เช่น การช่วยเหลือด้านการเงินและการคลังเพื่อการผลิต การตลาด การส่งออก การช่วยเหลือทางด้านเทคโนโลยี และการหาตลาดต่างประเทศ เป็นต้น

3.1 นโยบายของรัฐบาลตั้งแต่ พ.ศ. 2475

นโยบายทางการค้าต่างประเทศของแต่ละรัฐบาลของประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 มีความละเอียดดังนี้

3.1.1 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 1 มหาอำมาตย์โท พระยามโนปกรณนิติธาดา เป็นประธานคณะกรรมการราษฎร (28 มิถุนายน - 10 ธันวาคม 2475) รัฐบาลนี้เป็นรัฐบาลแรก ได้แถลงนโยบายในทางเศรษฐกิจของรัฐบาลดังนี้

- จะต้องรักษาความเป็นเอกราชทั้งหลาย เช่น เอกราชในทางการเมือง ในทางศาล ในทางเศรษฐกิจของประเทศไว้ให้มั่นคง

3.1.2 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 2 มหาอำมาตย์โท พระยามโนปกรณนิติธาดา เป็นนายกรัฐมนตรี (10 ธันวาคม 2475 - 1 เมษายน 2476)

ในช่วงระหว่างคณะที่ 2 นี้ ทั่วโลกเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ การเงินฝืดเคือง สินค้าสำคัญ คือ ข้าว มีราคาตกต่ำ ชาวนาได้รับความลำบากแก่ன்றกรมกรไม่มีงานทำ รัฐบาลพยายามหาทางสร้างงานในประเทศแต่ก็ต้องใช้เงินจำนวนมาก จุดหมาย คือ รัฐบาล

พยายามสมัครสมานผลประโยชน์ของคนทุกคนจำพวกให้ได้ผลดีด้วยกันทุกฝ่าย นอกจากนี้ยังพยายามแก้ไขการตื่นเขินของสันดอนเพื่อให้การเดินเรือค้าโดยเรือลำเลียงสามารถขนส่งสินค้าผ่านสันดอนได้ทุกขณะ

3.1.3 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 3 มหาอำมาตย์โท พระยามโนปกรณนิติธาดา เป็นนายกรัฐมนตรี (1 เมษายน 2476 - 20 มิถุนายน 2476)

คณะรัฐมนตรีคณะนี้ มิได้แถลงนโยบายทางด้านการค้าและเศรษฐกิจระหว่างประเทศให้ดำเนินตามนโยบายของคณะรัฐมนตรี คณะที่ 2 ต่อไป

3.1.4 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 4 นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรี (21 มิถุนายน 2476 - 16 ธันวาคม 2476)

รัฐบาลนี้จะเจริญทางพระราชไมตรีกับนานาประเทศให้สนิทสนมยิ่งขึ้น รัฐบาลนี้ตั้งใจจะรักษาอัตราแลกเปลี่ยนซึ่งใช้อยู่ ณ บัดนี้ (ในตอนนี้อัตราเดิมมีว่า “ในการเงินรัฐบาลมีเจตนาจะคงดำเนินนโยบายดังที่ดำเนินอยู่ ณ บัดนี้” และเมื่อแก้ไขในฉบับภาษาอังกฤษจึงแก้ตามไปด้วยว่า “The Government intends to maintain the present rate of exchange” ตามที่นายกรัฐมนตรีขอแก้)

3.1.5 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 5 นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรี (16 ธันวาคม 2476 - 13 กันยายน 2477)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ ได้แถลงนโยบายเศรษฐกิจในด้านกรมพาณิชย์ ดังนี้

“จะตั้งฉาง (Silo) แล้วดำเนินการต่อไปจนถึงการจัดตลาดสินค้าข้าวในประเทศ”

จะจัดตั้งผู้แทนในการค้าเพื่อหาตลาด เผยแพร่สินค้าไทยและเพื่อรักษาคุณภาพของสินค้าไทย

จะจัดตั้งแผนสถิติพยากรณ์รวบรวมตัวเลขให้ได้เป็นที่แน่นอนเพื่อประโยชน์แก่การบำรุงการพาณิชย์อย่างจริงจัง

จะจัดเรื่องกรรมการ เพื่อเป็นการช่วยเหลือกรรมการทั้งในทางทุนเบื้องต้นและในการจัดหางานให้ทำ

จะพยายามฟื้นฟูสินค้าบางอย่าง ซึ่งแต่เดิมเคยเป็นสินค้าสำคัญของสยาม เช่น น้ำตาล และพริกไทย

3.1.6 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 6 นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็น นายกรัฐมนตรี (22 กันยายน 2477 - 9 สิงหาคม 2480)

รัฐบาลได้แถลงนโยบายในด้านเศรษฐกิจไว้ดังนี้

“จัดระเบียบคณะกรรมการเศรษฐกิจให้มีหน้าที่วางโครงการดำเนินการเป็น ชั้นๆ ไปตามนโยบายนี้ แล้วรวบรวมสถิติเพื่อกระทำการฟื้นฟูเศรษฐกิจแห่งชาติให้บังเกิดผล ตามความมุ่งหมาย

สนับสนุนการดำเนินของสินค้าจากผู้ปลูกผู้ทำให้ถึงผู้กินผู้ใช้โดยทางประหยัด และพยายามหาตลาดให้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ”

3.1.7 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 7 นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็น นายกรัฐมนตรี (9 สิงหาคม 2480 - 21 ธันวาคม 2480)

คณะรัฐมนตรีชุดนี้ดำเนินนโยบายตามที่คณะรัฐมนตรีชุดก่อนได้แถลงไว้

3.1.8 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 8 นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็น นายกรัฐมนตรี (21 ธันวาคม 2480 - 16 ธันวาคม 2481)

รัฐบาลได้แถลงนโยบายทางเศรษฐกิจไว้ดังนี้

1. ก่อให้เกิดกำลังทรัพย์ กำลังเงินโดยขยายการเพาะปลูกและการทำเหมืองแร่ให้แพร่หลายยิ่งขึ้น
2. พิจารณาปรับปรุงสินค้าสำคัญของประเทศ
3. หารายได้เข้าสู่ประเทศ
4. สร้างโรงงานบางอย่างขึ้น เพื่อทำวัตถุดิบภายในให้สำเร็จรูปและเพื่อสนับสนุนวัตถุดิบที่มีอยู่แล้วให้เจริญอยู่หรือเกิดเพิ่มขึ้น
5. แก้ไขการขนส่งทางบกทางน้ำให้มีความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้นพิจารณาหาทางออกให้สินค้าหลายๆ ทาง ตลอดจนนำสินค้าไปสู่ตลาดต่างประเทศ
6. จัดหาตลาดให้แก่สินค้าทั้งหลายภายในและภายนอกประเทศ”

3.1.9 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 9 นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี (16 ธันวาคม 2481 - 6 มีนาคม 2485)

รัฐบาลได้แถลงนโยบายของกระทรวงเศรษฐกิจไว้ดังนี้

1. จะบำรุงอาชีพการค้าของพลเมือง โดยวิธี เช่น หาตลาดสินค้าไทย ภายนอกประเทศและพยายามให้ใช้สินค้าไทยภายในประเทศ

2. จะปรับปรุงสินค้าบางอย่างของประเทศ เช่น ข้าว และหาวิธีจัดการค่าน้ำให้ได้ผลยิ่งขึ้น
3. จะส่งเสริมการขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศให้เป็นประโยชน์และสะดวกยิ่งขึ้นโดยเพิ่มสายรถไฟใหม่บางตอน ปรับปรุงค่าระวางรถไฟเปิดท่าเรือที่สำคัญ และขยายสายการบินให้มากขึ้น
4. จะส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
5. จะบำรุงอุตสาหกรรมพื้นเมือง และจัดการควบคุมโรงงานอุตสาหกรรมใน ส่วนความปลอดภัย”

3.1.10 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 10 พันตรีควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี (1 สิงหาคม 2487 - 31 สิงหาคม 2488)

รัฐบาลได้แถลงนโยบายของกระทรวงการเศรษฐกิจไว้ดังนี้

- “ 1. จะแก้ไขการค้าน้ำมันถูกกระทบกระเทือนจากสงครามให้สู่สภาพดีขึ้นโดยวิธีหาตลาดสินค้าไทยภายนอกประเทศ และส่งเสริมคุณภาพและปริมาณสินค้าภายในประเทศให้ดีขึ้นเป็นลำดับ
2. จะสำรวจทางธรณีวิทยา เพื่อค้นหาโภคทรัพย์อุตสาหกรรมหรือจัดสร้างโรงงานบางอย่างที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีพของประชากรขึ้น เพื่อทำวัตถุดิบภายในให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปโดยจะจัดตั้งเป็นองค์กรสำหรับดำเนินการ”

3.1.11 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 11 พันตรีควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี (31 สิงหาคม 2488 - 17 กันยายน 2488)

รัฐบาลได้แถลงนโยบายทางเศรษฐกิจไว้สั้นๆ ว่า

“รัฐบาลนี้จะพยายามรักษาความมั่นคงแห่งเงินตราและจะใช้จ่ายโดยทางประหยัด”

3.1.12 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 12 นายทวี บุญยเกตุ เป็นนายกรัฐมนตรี (31 สิงหาคม 2488 - 17 กันยายน 2488)

เนื่องจากรัฐบาลชุดนี้อยู่ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 คำแถลงนโยบายของรัฐบาลจึงเน้นหนักไปทางด้านความมั่นคงและนโยบายต่างประเทศ มิได้แถลงนโยบายทางเศรษฐกิจแต่อย่างใด

3.1.13 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 13 หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี
(17 กันยายน 2488 - 31 มกราคม 2489)

รัฐบาลได้แถลงนโยบายทางเศรษฐกิจไว้ดังนี้

“1. ในทางการคลัง

- ก. รัฐบาลจะจัดวางรากฐานแห่งการปรับปรุงรายได้รายจ่ายเสียใหม่ให้เหมาะสมแก่กาละ เพื่อให้งบประมาณมีทางกลับเข้าสู่ดุลยภาพโดยเร็ว และให้มีรายจ่ายในการบูรณะบ้านเมืองตามสมควร
- ข. จะจัดดำเนินการในทางอันจะดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพแห่งเงินตราไทย เพื่อให้พ่อค้าประชาชนได้อาศัยหลักที่มั่นคงในการประกอบการค้า และธุรกิจต่อไป
- ค. จะปฏิบัติตามคำมั่นสัญญาบรรดาที่รัฐบาลก่อนๆ ได้ให้ไว้ในการกู้เงิน สาธารณะ

2. ในทางเกษตรกรรม จะส่งเสริมการเพาะปลูก การป่าไม้ การเลี้ยงสัตว์ และการประมง ให้มีปริมาณและคุณภาพดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะการปลูกข้าว ซึ่งไม่ได้ผลดี เนื่องจากอุทกภัยและการสงครามนั้น จะได้พยายามแก้ไขให้คืนดี เพื่อให้มีปริมาณเหลือพอที่จะจำหน่ายให้แก่สหประชาชาติมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

3. ในส่วนเกี่ยวแก่อุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมนั้น จะได้ส่งเสริมให้ประชาชนได้ประกอบโดยเสรี เพื่อการนี้ จะได้พยายามปล่อยการค้าและอุตสาหกรรมซึ่งรัฐบาลได้ทำอยู่บางอย่าง ให้ประชาชนได้ประกอบการนั้นๆ ต่อไปเท่าที่จะทำได้ อาทิเช่น จะได้ถอนตัวออกจากบริษัทที่รัฐบาลถือหุ้นเงินส่วนใหญ่เสีย”

3.1.14 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 14 พันตรีควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี
(31 มกราคม 2489 - 24 มีนาคม 2489)

เนื่องจากเป็นช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในสภาพคับขัน นโยบายของรัฐบาลทางเศรษฐกิจจึงเพียงแต่แถลงไว้ย่อๆ ว่า

“จะได้พยายามแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับการเงิน การเศรษฐกิจ การครองชีพของราษฎร การรักษาความปลอดภัยภายใน...”

3.1.15 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 15 นายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี (24 มีนาคม 2489 - 1 มิถุนายน 2489)

รัฐบาลได้แถลงนโยบายทางเศรษฐกิจไว้ดังนี้

“1. การคลัง

- ก. จะพยายามทางเจรจาขอให้สหประชาชาติถอนการยึดเงินของประเทศไทย ซึ่งจะเป็นทางให้ประเทศไทยได้นำเงินมาซื้อของที่จำเป็นให้พลเมือง
- ข. จะพยายามให้ได้เปิดการปริวรรตเงินตรากับต่างประเทศโดยเร็วที่สุด เพื่อให้การค้ากับต่างประเทศดำเนินไปได้
- ค. จะเริ่มปรับปรุงรายจ่ายให้เหมาะสมแก่กาลและเป็นธรรมแก่สังคม
- ง. จะดำเนินการไปสู่รากฐานในอันที่จะชำระไว้ซึ่งเสถียรภาพของเงินตราไทย”

3.1.16 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 16 นายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี (8 - 9 มิถุนายน 2489)

คณะรัฐบาลนี้ไม่มีคำแถลงนโยบายของรัฐบาล

3.1.17 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 17 นายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี (11 มิถุนายน 2489 - 23 สิงหาคม 2489)

รัฐบาลได้แถลงนโยบายทางเศรษฐกิจไว้ดังนี้

- “ 1. การคลัง จะจัดหาเงินโดยวิธีที่เหมาะสมเพื่อการใช้จ่ายพอสมควรของรัฐในอันที่จะบูรณะบ้านเมืองให้ดำเนินกลับไปสู่สภาพปกติ จะปรับปรุงรายได้และรายจ่ายเพื่อบรรเทาแผ่นดินเป็นดุลยภาพ จะจัดให้เงินตรามีเสถียรภาพในระดับอันสมควรแก่ภาวะเศรษฐกิจ เพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างราคาสินค้าและค่าจ้างได้กลับคืนสู่สภาพปกติและให้การค้าและธุรกิจได้อาศัยหลักที่มั่นคงยั่งยืนสืบไป
2. การเกษตร จะให้ความสนใจและเอาใจใส่เป็นพิเศษจะพยายามเพิ่มพูนการผลิตข้าวให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และจะส่งเสริมการเพาะปลูกพืชอื่นที่เป็นสินค้าของประเทศให้มีปริมาณมากขึ้น...
3. การพาณิชย์ จะปรับปรุงกิจการบริหารในกระทรวงพาณิชย์ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อการพาณิชย์ในยามปกติภายหลังสงครามทั้งจะได้

ควบคุมและส่งเสริมการค้าทั้งภายในและภายนอกประเทศให้เหมาะสมกับเศรษฐกิจของประเทศยิ่งขึ้น และแก้ไขการครองชีพของราษฎรให้อยู่ในฐานะอันสมควรแก่กาลสมัย

ในทางการค้าภายใน จะส่งเสริมให้คนไทยนิยมการค้าให้เป็นล่ำเป็นสันยิ่งขึ้น และจะได้ส่งเสริมให้มีร้านค้าสหกรณ์เปิดขึ้นเพื่อประโยชน์ของชาวนาต่อไปด้วย

ส่วนในด้านการค้าต่างประเทศ รัฐบาลจะได้ส่งเสริมและเผยแพร่สินค้าของประเทศไทยออกไปยังต่างประเทศให้เป็นที่ยอมรับในทางคุณภาพและปริมาณยิ่งขึ้น”

3.1.18 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 18 พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี (23 สิงหาคม 2489 - 30 พฤษภาคม 2490)

รัฐบาลได้แถลงนโยบายทางเศรษฐกิจไว้ดังนี้

- “ 1. การคลัง รัฐบาลนี้มีนโยบายสอดคล้องกับรัฐบาลก่อน โดยจะจัดทำงบประมาณของแผ่นดินให้เป็นดุลยภาพ เพื่อเสถียรภาพแห่งเงินตราทั้งจะได้จัดวิธีหาเงินมาบูรณะบ้านเมือง และหาทางช่วยเหลือฐานะข้าราชการให้ดียิ่งขึ้น
2. การเกษตร จะจัดขยายพันธ์ข้าวที่มีคุณภาพดีให้แพร่หลาย จะพยายามเพิ่มพูนการผลิตข้าวให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และส่งเสริมการปลูกพืชพันธ์ที่เห็นว่าเป็นสินค้าของประเทศให้มีปริมาณมากขึ้น
3. การอุตสาหกรรม จะปรับปรุงกิจการของโรงงานอุตสาหกรรมให้มีสมรรถภาพยิ่งขึ้นดำเนินการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรม

ในทางการค้าภายใน สนับสนุนให้พ่อค้าที่ดำเนินการค้าอยู่แล้วให้มีสมรรถภาพดียิ่งขึ้นและจะให้ความช่วยเหลือร่วมมือจัดการแก้ไขข้อข้องและอุปสรรคต่างๆ เท่าที่จะสามารถทำได้

ในด้านการค้าต่างประเทศ รัฐบาลจะได้ส่งเสริมเผยแพร่สินค้าของประเทศไทยทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับในต่างประเทศ และจะได้ดำเนินการจัดหาสินค้าที่จำเป็นและขาดแคลนเข้ามาบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนโดยรีบด่วน เพื่อให้เครื่องอุปโภคและบริโภคภายในมีราคาถูกลง และเพียงพอแก่ความต้องการของราษฎร

ในด้านกาปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีอยู่กับต่างประเทศ เช่น ในเรื่องการจัดส่งข้าวไปบรรเทาความอดอยากของชาวโลกในขณะนี้ นั้น รัฐบาลจะได้รับดำเนินการตามข้อตกลงให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี”

3.1.19 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 19 พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี (30 พฤษภาคม 2490 - 9 พฤศจิกายน 2490)

รัฐบาลได้แถลงนโยบายทางเศรษฐกิจไว้ดังนี้

“ การคลัง รัฐบาลมีนโยบายที่จะจัดทำงบประมาณให้เป็นดุลยภาพ อันจะเป็นผลนำไปสู่เสถียรภาพแห่งเงินตราและจัดวิธีหาเงินมาบูรณะบ้านเมือง ตลอดจนปรับปรุงฐานะของข้าราชการให้เหมาะสม

การเกษตร รัฐบาลจะเร่งรัดฟื้นฟูการเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มปริมาณ การผลิตให้เพียงพอแก่ความต้องการทั้งสามารถส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้มากขึ้น โดยจะเร่งการผลิตข้าวเป็นพิเศษ พร้อมทั้งส่งเสริมการปลูกพืชอย่างอื่น ตลอดจนการเลี้ยงสัตว์ให้มากยิ่งขึ้นด้วย

การอุตสาหกรรม รัฐบาลจะจัดทำและส่งเสริมการอุตสาหกรรมเพื่อทำเครื่องอุปโภคบริโภคให้เกิดขึ้นภายในประเทศ ปรับปรุงโรงงานให้สามารถผลิตสินค้าอุตสาหกรรมมีปริมาณมากขึ้น จะดำเนินการสืบค้นทางวิทยาศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการอุตสาหกรรมกิจการและพาณิชย์กรรมของประเทศ

การพาณิชย์ รัฐบาลจะส่งเสริมการพาณิชย์ให้เป็นคุณประโยชน์แก่การเงินและการเศรษฐกิจของประเทศ โดยสนับสนุนและจัดการให้การพาณิชย์ทั้งภายในและภายนอกประเทศเป็นไปในทางที่จะแก้ความขาดแคลนในเครื่องอุปโภคบริโภคอันจำเป็นแก่การครองชีพ และสิ่งของอื่นอันจำเป็นแก่การประกอบอาชีพอิสระให้บรรเทาลง และมีระดับราคาพอสมควร ทั้งจะได้สมานประโยชน์ของผู้ผลิต ผู้ขนส่ง ผู้ค้า และผู้บริโภคให้เป็นไปด้วยดี

ส่วนสัมพันธ์กรณีเรื่องข้าวที่มีอยู่กับต่างประเทศ รัฐบาลนี้จะดำเนินการตามข้อตกลงให้ลุล่วงด้วยดี”

3.1.20 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 20 พันตรี ควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี (10 พฤศจิกายน 2490 - 6 กุมภาพันธ์ 2491)

คำแถลงนโยบายทางเศรษฐกิจมีดังนี้

1. จัดการอย่างดีที่สุดให้ประชาชนมีข้าวพอกินภายในประเทศไทยตลอดทั่วถึงกัน และจะพยายามลดราคาหรือรักษาราคาให้อยู่ในระดับตาม

สมควร ส่วนในด้านการผูกพันกับต่างประเทศจะได้รวบรวมข้าวส่งตาม
ข้อผูกพันโดยสมบูรณ์

2. จะส่งเสริมการส่งออกสินค้าออกไปขายในต่างประเทศให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้
ได้เงินตราต่างประเทศไว้ใช้เพียงพอกับความต้องการ

3.1.21 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 21 พันตรี ควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี

(21 กุมภาพันธ์ 2491 - 8 เมษายน 2491)

คณะรัฐมนตรีชุดนี้ แกลงนโยบายทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกับชุดที่ 20

3.1.22 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 22 จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี

(8 เมษายน 2491 - 23 มีนาคม 2493)

คณะรัฐมนตรีชุดนี้ มิได้แกลงนโยบายทางการค้าระหว่างประเทศโดยชัดแจ้ง

3.1.23 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 23 จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี

(24 มิถุนายน 2492 - 29 พฤศจิกายน 2494)

แกลงนโยบายทางการพาณิชย์ไว้ดังนี้

- “ 1. จะรักษาราคาสินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม
จะส่งเสริมสนับสนุนให้คนไทยมีอาชีพในการค้า เพื่อธำรงไว้ซึ่งเอกราช
ทางเศรษฐกิจ
2. จะได้ส่งเสริมให้มีสินค้าส่งออกไปจำหน่ายนอกประเทศให้มากที่สุด
ในเวลาเดียวกันก็จะแนะนำให้ผู้ค้ารักษาคุณภาพให้เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือ
ได้
3. สำหรับการควบคุมสินค้าเข้าและออกนั้น จะพยายามปฏิบัติมิให้เป็น
ที่เดือดร้อนแก่ประชาชน นอกจากความจำเป็นที่จะรักษาไว้ซึ่ง
ประโยชน์ของประเทศชาติ
4. การค้าข้าว จึงได้ร่วมมือกับองค์การอาหารและยาของ
สหประชาชาติที่จะไม่ขัดกับประโยชน์สุขของประชาชนชาวไทย
5. จะได้จัดให้มีการรับรองคุณภาพสินค้าขึ้น

3.1.24 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 24 จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี

ชั่วคราว (29 พฤศจิกายน 2494 - 6 ธันวาคม 2494)

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 24 มิได้แกลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจาก
ได้มีการประกาศยึดอำนาจการปกครองประเทศจากรัฐบาลในขณะนั้น

3.1.25 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 25 จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี
(6 ธันวาคม 2494 - 23 มีนาคม 2495)

รัฐบาลชุดนี้ มิได้กล่าวถึงนโยบายการค้าต่างประเทศโดยเคร่งครัดกล่าวถึงเพียงนโยบายเศรษฐกิจโดยรวมทั่วไปเท่านั้น

3.1.26 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 26 จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี
(24 มีนาคม 2495 - 26 กุมภาพันธ์ 2500)

แถลงนโยบายทางเศรษฐกิจทำนองเดียวกับชุดที่ 25

3.1.27 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 27 จอมพล แปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี
(27 กุมภาพันธ์ 2500 - 20 กันยายน 2500)

แถลงนโยบายทางด้านการค้าต่างประเทศไว้ดังนี้

- “ 1. จะขยายการส่งเสริมช่วยเหลือการอุตสาหกรรมให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ตลอดจนการอุตสาหกรรมในครอบครัว รวมทั้งส่งเสริมให้ชาวต่างประเทศมาลงทุนประกอบการอุตสาหกรรมภายในประเทศ
2. จะเปิดตลาดการค้าทั้งในและนอกประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้นและจะหาทางรักษาราคาและจัดสรรสินค้าออกที่สำคัญให้เป็นผลดีแก่ทุกฝ่าย
3. จะรักษาค่าของเงินตราไทยให้มีเสถียรภาพ จะปรับปรุงการภาษีอากรให้เป็นธรรมและสะดวกแก่ประชาชน”

3.1.28 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 28 นายพจน์ สารสิน เป็นนายกรัฐมนตรี
(21 กันยายน 2500 - 26 ธันวาคม 2500)

แถลงนโยบายด้านการค้าต่างประเทศไว้ดังนี้

- “ 1. จะส่งเสริมการพาณิชย์ การเศรษฐกิจในทางที่จะรักษาราคาสินค้าให้อยู่ในระดับเหมาะสม ให้มีการส่งสินค้าออกไปจำหน่าย นอกประเทศมากขึ้นและจะปฏิบัติประการอื่นๆ เพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศมั่นคง
2. จะดำเนินการจัดทำ ส่งเสริมช่วยเหลือการอุตสาหกรรมและชักชวนให้มีการลงทุนในประเทศ และจากนอกประเทศด้วยความเหมาะสมและจะส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนถึงการค้นคว้าและทดลองวัตถุดิบที่มีภายในประเทศ”

3.1.29 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 29 พลโท ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี
(1 มกราคม 2501 - 20 ตุลาคม 2501)

แถลงนโยบายด้านการค้าต่างประเทศในทำนองเดียวกันกับชุดที่ 28

3.1.30 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 30 จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี
(9 กุมภาพันธ์ 2502 - 8 ธันวาคม 2506)

มิได้แถลงนโยบายด้านการค้าต่างประเทศไว้โดยแจ้งชัด

3.1.31 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 31 พลเอก ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี
(9 กุมภาพันธ์ 2506 - 11 มีนาคม 2511)

แถลงนโยบายที่จะส่งเสริมการเกษตรให้มีผลผลิตมากขึ้น เพื่อเป็นผลในการสนับสนุนการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศ

3.1.32 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 32 จอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี
(7 มีนาคม 2512 - 17 พฤศจิกายน 2514)

แถลงนโยบายทางด้านการค้าต่างประเทศไว้ดังนี้

1. จะส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศที่มีตลาดอยู่แล้วภายในประเทศที่มีส่วนช่วยลดแห่งการชำระเงินระหว่างประเทศ
2. จะปรับปรุงการคมนาคมทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศทั้งทางถนน ทางรถไฟ ทางน้ำ ทางอากาศ และการทำเรือ
3. จะปฏิบัติการทุกอย่างที่จะส่งเสริมให้การค้าทั้งภายในและภายนอกประเทศดำเนินไปโดยราบรื่น แก้ไขอุปสรรค และวิธีการขนส่งสินค้าจากแหล่งผลิตมาสู่แหล่งบริโภคให้เป็นไปโดยสะดวก รวดเร็ว และประหยัด จะรักษาระดับราคาสินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพของประชาชนไว้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการค้าต่างประเทศรัฐบาลนี้จะขยาย และรักษาตลาดต่างประเทศอย่างมั่นคง และดำเนินการแก้ไขดุลการค้าที่ประเทศไทยยังเสียเปรียบกับบางประเทศให้ดีขึ้น

3.1.33 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 33 จอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี
(18 ธันวาคม 2515 - 14 ตุลาคม 2516)

แถลงนโยบายทางด้านการค้าต่างประเทศ เช่นเดียวกับชุดที่ 22

3.1.34 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 34 นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี
(14 ตุลาคม 2516 - 22 พฤษภาคม 2517)

แถลงนโยบายทางด้านการค้าระหว่างประเทศไว้ดังนี้

“รัฐบาลนี้ จะเร่งรัดการขยายตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศให้กว้างขวางมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการเร่งรัดเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม ในด้านสินค้าที่จำเป็นแก่การครองชีพของประชาชนนั้น จะรักษาเสถียรภาพของราคาให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้ผลิต และผู้บริโภค และจะพยายามให้พ่อค้าเข้าใจนโยบายการค้าของรัฐ โดยเฉพาะการให้ความร่วมมือในด้านการจัดหาตลาดและบริการในด้านสถิติการผลิตและการค้า”

3.1.35 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 35 นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี

(27 พฤษภาคม 2517 - 14 กุมภาพันธ์ 2518)

แถลงนโยบายด้านการค้าต่างประเทศไว้ดังนี้

“จะส่งเสริมการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายในต่างประเทศให้มากยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการเร่งรัดการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม ทั้งนี้ โดยไม่ก่อให้เกิดการขาดแคลนภายในประเทศ”

3.1.36 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 36 หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี

(15 กุมภาพันธ์ 2518 - 18 มีนาคม 2518)

แถลงนโยบายด้านการค้าต่างประเทศไว้ดังนี้

1. จะส่งเสริมการผลิตทางเกษตรและอุตสาหกรรมเพื่อให้สามารถสนองความต้องการทั้งภายในและภายนอกประเทศ
2. จะส่งเสริมการค้าภายในประเทศและการค้าต่างประเทศให้ขยายกว้างขวางและมีระเบียบ ในด้านการค้าต่างประเทศจะขยายความสัมพันธ์ทางการค้าต่างประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้น รวมทั้งประเทศที่ทำการค้าโดยรัฐโดยเฉพาะจะดำเนินการให้มีการส่งสินค้าออกให้มากยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจภายในและเพื่อปรับดุลการค้าของประเทศ”

3.1.37 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 37 หม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็น

นายกรัฐมนตรี (19 มีนาคม 2518 - 20 เมษายน 2519)

นโยบายทางเศรษฐกิจที่แถลงเกี่ยวกับการค้าและการยกมาตรฐาน การครองชีพเป็นส่วนใหญ่ ในด้านการค้าต่างประเทศกล่าวเพียงจะส่งเสริมการผลิตและการตลาดของ

สินค้าเกษตร และจะขจัดอุปสรรคที่ทำให้ราคาสินค้าเกษตรเคลื่อนไหวตามราคาตลาดโลกให้หมดสิ้นไป

3.1.38 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 38 หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี (25 กันยายน 2519 - 6 ตุลาคม 2519)

ไม่มีการแถลงนโยบาย เนื่องจากมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2519 และได้มีการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519

3.1.39 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 39 นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี (8 ตุลาคม 2519 - 20 ตุลาคม 2520)

สรุปนโยบายด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ได้ดังนี้

ในด้านการต่างประเทศ รัฐบาลจะดำเนินนโยบายโดยอิสระ ยึดถือผลประโยชน์ของประเทศชาติ ความอยู่รอด และความมั่นคงของชาติเป็นหลักสำคัญ.....จะร่วมมือกับประเทศสมาชิกและองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ ในการส่งเสริมสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของโลก.....ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศในสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ส่งเสริมและให้หลักประกันแก่การค้าระหว่างประเทศ การลงทุน และการท่องเที่ยว เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันด้วย

สำหรับการพาณิชย์ รัฐบาลส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออกสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศออกไปขายในต่างประเทศในปริมาณและมูลค่าที่สูงขึ้น รวมทั้งขยายตลาดในต่างประเทศให้กว้างขวางและจัดระบบการค้าให้เป็นระเบียบ และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันที่ยุติธรรมโดยสนับสนุนผู้ทำการค้าโดยสุจริต

3.1.40 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 40 พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี (11 พฤศจิกายน 2520 - 12 พฤษภาคม 2522)

แถลงนโยบายวันที่ 1 ธันวาคม 2520

สรุปนโยบายด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้ดังนี้

แก้ปัญหาและอุปสรรคของการส่งออกที่มีอยู่เฉพาะหน้าเพื่อสนับสนุนให้ส่งสินค้าออกได้มากขึ้น ได้แก่ การขยายตลาดสินค้าในต่างประเทศ การดำเนินการให้สินค้าออกที่สำคัญๆ ให้มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด การเพิ่มขีดความสามารถของการขนส่ง การให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ส่งสินค้าออกในด้านภาษีอากรตามควรแก่กรณี

นอกจากนั้น รัฐบาลจะดำเนินนโยบายเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานโดยยึดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 เป็นหลัก ในด้าน

1. ส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตรสาขาต่างๆ ให้มีผลผลิตเพียงพอแก่การอุปโภคบริโภคภายในประเทศ และส่งออกไปต่างประเทศ รวมมือกับต่างประเทศในการประมง

2. ส่งเสริมการลงทุนและอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกที่เน้นการใช้แรงงานในประเทศ ภายใต้กฎหมายการส่งเสริมการลงทุน ส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

3. พัฒนาด้านการคมนาคม เร่งรัดให้มีการสร้างท่าเรือน้ำลึกที่แหลมฉบังและพัฒนาท่าเรือชายฝั่งอื่นๆ ปรับปรุงร่องน้ำ เพื่อส่งเสริมและขยายการพาณิชย์นาวีไทยให้มีความเป็นปึกแผ่นมั่นคง รวมถึงการปรับปรุงท่าอากาศยานและสายการบินทั้งภายในและต่างประเทศ

ในด้านการพาณิชย์ดำเนินการให้ผู้ผลิตสามารถจำหน่ายสินค้าและผลิตผลได้ในราคาที่เป็นธรรม ขยายตลาดสินค้าไทยในต่างประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้น รวมทั้งประเทศที่มีระบบการเมืองและระบบเศรษฐกิจแตกต่างกับประเทศไทยด้วย โดยเน้นความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มอาเซียน เพื่อพัฒนาการเกษตร การอุตสาหกรรม การค้า การขนส่ง และการสื่อสาร

3.1.41 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 41 พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี (12 พฤษภาคม 2522 - 3 มีนาคม 2523)

แถลงนโยบายวันที่ 7 มิถุนายน 2522

สรุปนโยบายด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้ดังนี้

รัฐบาลให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศ ใช้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในการสร้างอาชีพให้แก่ประชาชนทั้งในเมืองและชนบทให้มากขึ้น

ด้านการพาณิชย์ต่างประเทศ จะขยายตลาดสินค้าให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ให้มีการประสานกันอย่างใกล้ชิดระหว่างรัฐบาลกับเอกชน ให้การค้าดำเนินไปโดยมีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้บริโภคและผู้ผลิตภายในประเทศ ตลอดจนดุลการค้าของประเทศเป็นสำคัญ จะแก้ไขอุปสรรคต่างๆ ในการส่งสินค้าออก จะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด จะเพิ่มขีดความสามารถในการขนส่งระหว่างประเทศ และจะให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ส่งสินค้าออกใน

ด้านภาษีอากร ตลอดจนขจัดอุปสรรคปัญหาและข้อเสียเปรียบในการแข่งขันในตลาดต่างประเทศ

จะส่งเสริมการลงทุนของเอกชนในกิจการที่เป็นประโยชน์ต่อความมั่นคง การเศรษฐกิจและสังคมของประเทศด้วยการใช้เงินทุนและเทคโนโลยีเหมาะสมทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ เพิ่มการกระจายการลงทุนไปยังภูมิภาค โดยรัฐจะจัดบริการพื้นฐานที่จำเป็นและสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการลงทุนให้เพียงพอ ส่งเสริมกิจการที่ใช้ผลผลิตเกษตรเป็นวัตถุดิบ และกิจการที่ใช้แรงงานมาก รวมถึงกิจการผลิตเพื่อการส่งออกให้สอดคล้องกับภาวะตลาดต่างประเทศและปรับปรุงกฎหมาย ข้อระเบียบต่างๆ ให้เกิดความสะดวกในทางปฏิบัติ

จะเร่งรัดพัฒนาการคมนาคม การขนส่ง รองรับกับความต้องการทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

3.1.42 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 42 พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี (3 มีนาคม 2523 - 30 เมษายน 2526)

แถลงนโยบายวันที่ 28 มีนาคม 2523

นโยบายทางเศรษฐกิจ มีดังนี้

จะปรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เกิดการกระจายผลของการพัฒนาไปสู่ประชาชนเป็นส่วนใหญ่ ใช้มาตรการทางการเงิน การคลัง และการส่งเสริมการลงทุนให้เกิดอาชีพแขนงต่างๆ ส่งเสริมระบบเศรษฐกิจเสรีหรือการผูกขาด แต่รัฐจะหลีกเลี่ยงการแทรกแซงหรือเข้าไปดำเนินธุรกิจต่างๆ

จะจัดให้มีแผนแม่บท เพื่อเพิ่มปริมาณสินค้าออกไปขายนอกประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงระบบการขนส่ง และสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการขนส่งภายในประเทศ ทั้งทางน้ำ ทางรถไฟ และท่าเรือน้ำลึก ซึ่งจำเป็นและมีประโยชน์ในการขยายการค้ากับต่างประเทศ

จะส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างงานด้านบริการและอุตสาหกรรมในครัวเรือน เพื่อให้เกิดรายรับเงินตราต่างประเทศ

3.1.43 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 43 พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี (30 เมษายน 2526 - 5 สิงหาคม 2529)

แถลงนโยบายวันที่ 20 พฤษภาคม 2526

นโยบายเศรษฐกิจมีดังนี้

จะสนับสนุนระบบเศรษฐกิจเสรี ซึ่งจัดการกระทำที่เป็นการผูกขาดโดย
คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนผู้บริโภค ผู้ผลิต และผู้จำหน่าย

ส่งเสริมการลงทุนในภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่งเสริมการ
เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดภายในและตลาดต่างประเทศ
ปรับปรุงและเร่งสร้างท่าเรือน้ำลึก และจะเร่งรัดพัฒนาการพาณิชย์นาวี ซึ่งมีประโยชน์และ
จำเป็นต่อการขยายการค้ากับต่างประเทศ

จะส่งเสริมการขยายตลาดสินค้าในต่างประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดย
เจรจาลดข้อจำกัดและกีดกันในทางการค้ากับประเทศคู่ค้า และลดอุปสรรคของภาคราชการใน
ด้านการส่งออกให้น้อยลง อีกทั้งจัดให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นการสร้างงานด้าน
บริการและอุตสาหกรรมในครัวเรือน

จะปรับปรุงและรักษาเสถียรภาพของเงินบาท และฐานะการคลังของประเทศ
ไว้ให้ดี มีความมั่นคง และเป็นที่ยึดถือของนานาประเทศ

3.1.44 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 44 พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี

(5 สิงหาคม 2529 - 4 สิงหาคม 2541)

แถลงนโยบายวันที่ 27 สิงหาคม 2527

นโยบายเศรษฐกิจ มีดังนี้

จะสนับสนุนและส่งเสริมระบบเศรษฐกิจเสรีโดยให้กลไกตลาดทำงานอย่าง
เต็มที่ และให้ภาคเอกชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ส่งเสริมโครงการ
เศรษฐกิจที่มีผลต่อการจ้างงาน และใช้วัตถุดิบภายในประเทศเป็นหลักเพื่อก่อให้เกิดการจ้าง
งานอย่างกว้างขวาง เน้นการนำเข้าเทคโนโลยีเพื่อแปรสภาพวัตถุดิบให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น
ปรับปรุงนโยบายและมาตรการส่งเสริมการลงทุนด้านเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมการ
ผลิต

จะเพิ่มขีดความสามารถและยกระดับการบริการด้านการขนส่งเพื่อสนับสนุน
ด้านการพัฒนาการพาณิชย์ และการท่องเที่ยวรวมถึงจะมีการพัฒนาอุตสาหกรรมการ
ท่องเที่ยวอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดการสร้างงานภายในประเทศ และนำเงินตราต่างประเทศเข้า
ประเทศมากยิ่งขึ้น

จะปรับปรุงระบบการคลังของรัฐ โดยปรับโครงสร้างภาษีอากรให้เอื้ออำนวย
ต่อการขยายตัวด้านการส่งออก การผลิต และการจ้างงาน รวมถึงการพัฒนาและเสริมสร้าง
ระบบการเงิน พัฒนาการเงิน โดยเฉพาะดอกเบี้ย ให้เกื้อกูลต่อการลงทุน การขยายงาน

3.1.45 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 45 พลตรีชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี

(4 สิงหาคม 2531 - 9 ธันวาคม 2533)

แถลงนโยบายวันที่ 25 สิงหาคม 2531

ในภาพรวม รัฐบาลมีเป้าหมายที่จะดำเนินนโยบายเศรษฐกิจให้เกิดความผาสุกและความอยู่ดีกินดีของประชาชน และให้ระบบเศรษฐกิจมีความคล่องตัว และสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก เพื่อที่จะสนับสนุนให้ประเทศไทยมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่มั่นคงแข็งแรง ให้เอกชนสามารถแข่งขันในตลาดโลก และพัฒนาตลาดภายในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มุ่งเน้นส่งเสริมการกระจายรายได้ รักษาเสถียรภาพและการเติบโตทางเศรษฐกิจของทุกประเทศ

นโยบายด้านต่างๆ มีดังนี้

จะสนับสนุนภาคเอกชนให้มีบทบาทหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตามระบบเศรษฐกิจเสรี โดยภาครัฐเป็นผู้สนับสนุน และให้มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน ส่งเสริมการแสวงหา พัฒนา และขยายตลาดการค้าและการท่องเที่ยว ตลอดจนจูงใจการลงทุนจากต่างประเทศเพื่อการสร้างงานและถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนาภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการให้มีความสมดุลกัน ทั้งนี้ เน้นการใช้อุตสาหกรรมเกษตรเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่กันไป เพื่อให้การพัฒนาเพื่อการส่งออกทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

ในภาคการเงินการคลังนั้น จะปรับปรุงโครงสร้างและระบบภาษีให้เป็นธรรม และเอื้ออำนวยต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ มุ่งรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ให้มีการรักษาวินัยทางการคลัง

ส่งเสริมการกระจายตัวอุตสาหกรรมไปสู่ต่างจังหวัด เน้นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก และวัตถุดิบจากภายในประเทศ

ส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างงานภายในประเทศและนำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศมากขึ้น

3.1.46 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 46 พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี

(9 ธันวาคม 2533 - 23 กุมภาพันธ์ 2534)

แถลงนโยบายวันที่ 9 มกราคม 2534

นโยบายเศรษฐกิจ มีดังนี้

รัฐบาลกำหนดเป้าหมายให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวอย่างต่อเนื่องขยายฐานการผลิตและการค้าให้เปิดกว้างสู่นานาชาติ และให้ประเทศไทยเป็นฐานเศรษฐกิจ “ด้านหน้า” ของภูมิภาคนี้ให้ได้ ทั้งเป็นศูนย์กลางการผลิต การแปรรูปสินค้า การส่งออก และเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจการเงินและคมนาคมขนส่งในภูมิภาคนี้

รัฐบาลจำเป็นต้องปรับนโยบายเศรษฐกิจของไทยให้มีลักษณะเชิงผ่อนคลาย และมีความยืดหยุ่นคล่องตัวสูงขึ้น ทั้งด้านการค้ากับต่างประเทศ การบริการการเงินการคลัง มุ่งลดภาวะเงินเฟ้อและการขาดดุลการค้าของประเทศ เน้นนโยบายกระจายรายได้ และกระจายการขยายตัวทางเศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาค

ด้านอุตสาหกรรม รัฐบาลจะส่งเสริมอุตสาหกรรมไทยให้สามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศทั้งด้านคุณภาพและต้นทุนการผลิต โดยการลดอัตราภาษีนำเข้าเครื่องจักรชิ้นส่วน และวัตถุดิบ กระจายอุตสาหกรรมไปสู่ส่วนภูมิภาค และพื้นที่ “เขตเศรษฐกิจใหม่” บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกและชายฝั่งทะเลภาคใต้ การพัฒนานิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรมส่งออก ควบคุมและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมทั้งทางน้ำ ทางอากาศ กากของเสีย และขยะมีพิษ

ด้านการพาณิชย์และบริการ รัฐบาลเน้นนโยบายการค้าทั้งภายในและต่างประเทศให้ “เสรี” มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการเจรจาการค้ากับต่างประเทศหลายฝ่าย รอบอุรุกวัย และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขันทางการค้าที่จะผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคนี้ โดยจะเน้นหนักขยายตลาดในอินโดจีนและเอเชีย - แปซิฟิก และปรับปรุงระบบการอนุญาตนำเข้าวัตถุดิบ กำหนดมาตรการปกป้องไม่ให้มีการทุ่มตลาดเข้ามาในประเทศไทย ตลอดจนส่งเสริมสร้างเอกภาพการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ และกำหนดยุทธวิธีสำหรับตลาดร่วมยุโรปในปี 2535 จะเน้นการส่งออกโดยปรับปรุงกลไกของทางราชการให้เกื้อหนุนการดำเนินงานของภาคเอกชนมากยิ่งขึ้น ตลอดจนปรับปรุงมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าส่งออกให้เป็นที่เชื่อถือของตลาดนานาชาติ จะปรับปรุงกฎหมายกำหนดราคาสินค้า และป้องกันการผูกขาด

ด้านคมนาคม จะปรับปรุงระบบคมนาคมเพื่อส่งเสริมด้านธุรกิจและงานท่องเที่ยว

ด้านนโยบายต่างประเทศ รัฐบาลจะเน้นการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยมุ่งหมายตลาดการค้าและการลงทุน และเสริมสร้างความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้เกิดประโยชน์แห่งสันติภาพ เสถียรภาพและ

ความก้าวหน้าในภูมิภาคนี้ ส่งเสริมความเข้าใจและความร่วมมือของประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ภูมิภาคประเทศริมฝั่งแม่น้ำโขง

3.1.47 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 47 นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี

(2 มีนาคม 2534 - 7 เมษายน 2535)

แถลงนโยบายวันที่ 4 เมษายน 2534

นโยบายต่างประเทศ รัฐบาลจะเสริมสร้างสัมพันธภาพในภูมิภาคและความเข้าใจอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน ร่วมมือในด้านเศรษฐกิจการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย เพิ่มบทบาทของประเทศไทยในเศรษฐกิจโลก เพื่อสนับสนุนระบบการค้าเสรีและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ

นโยบายเศรษฐกิจ รัฐบาลจะเร่งแก้ปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจด้วยความรวดเร็วและรอบคอบ โดยเฉพาะปัญหาการกระจายรายได้ ความยากจน ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม สร้างความมั่นใจให้กลุ่มธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับโอกาสในการประกอบธุรกิจการค้าและการลงทุน พื้นฟูการท่องเที่ยว ปรับปรุงระบบเศรษฐกิจให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นเพื่อให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ เช่น การปรับปรุงระบบภาษีอากร ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุนและการประกอบธุรกิจ และลดขั้นตอนการติดต่อกับหน่วยราชการในการให้บริการ ปรับปรุงกลไกและมาตรการในการส่งเสริมการส่งออก รวมทั้งกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งออก ดำเนินมาตรการลดต้นทุนการส่งออก แก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งออกและปรับปรุงระบบภาษีอากรให้เชื่อมต่อการส่งออกมากยิ่งขึ้น

3.1.48 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 48 พลเอก สุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรี

(7 เมษายน 2535 - 10 มิถุนายน 2535)

แถลงนโยบายวันที่ 6 เมษายน 2535

นโยบายเศรษฐกิจ รัฐบาลจะยึดมั่นในระบบเศรษฐกิจเสรีและเน้นการรักษาเสถียรภาพและวินัยทางการเงิน การคลัง เป็นเป้าหมายควบคู่ไปกับการกระจายรายได้ เร่งพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศเพื่อให้เศรษฐกิจไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และมุ่งสร้างให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคด้านเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ต้องดำเนิน

นโยบายด้านการเงิน การคลังอย่างระมัดระวังเพื่อป้องกันภาวะเงินเฟ้อและการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ปรับปรุงสมรรถภาพขององค์กรต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจ เพื่อให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติที่เจริญทางอุตสาหกรรม ภายใต้สภาพแวดล้อมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สนับสนุนให้นักธุรกิจไทยขยายการลงทุนและการค้าออกไปสู่ต่างประเทศให้มากขึ้น สนับสนุนการให้สินเชื่อเพื่อการส่งออก และคุ้มครองการลงทุนของคนไทยในต่างประเทศ ปรับปรุงโครงสร้างภาษีให้สอดคล้องกับความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) และการค้าเสรีของอาเซียน (AFTA) กระจายอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค และเน้นการใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในพื้นที่ เร่งรัดการส่งสินค้าออกให้ขยายตัวมากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มขีดความสามารถและประสิทธิภาพในการแข่งขันของผู้ผลิตและผู้ส่งออกทุกวิถีทาง เช่น การลดต้นทุนการผลิต การปกป้องรักษาผลประโยชน์ทางการค้า และดูแลรักษาผลประโยชน์ของการเจรจาการค้า หลายนฝ่าย การบุกเบิกตลาดใหม่ และรักษาตลาดประจำ รวมถึงการปรับปรุงระบบคมนาคมขนส่ง และส่งเสริมการท่องเที่ยว

3.1.49 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 49 นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี

(10 มิถุนายน 2535 - 23 กันยายน 2535)

แถลงนโยบายสั้นๆ ไว้ว่า

รัฐบาลจะสานต่อนโยบายเศรษฐกิจเสรี และยึดถือหลักความโปร่งใสและชัดเจน

3.1.50 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 50 นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี

(23 กันยายน 2535 - 13 กรกฎาคม 2538)

แถลงนโยบายวันที่ 21 ตุลาคม 2535

นโยบายเศรษฐกิจ ด้านการพาณิชย์ระหว่างประเทศ

รัฐบาลจะส่งเสริมและขจัดอุปสรรคทางการค้าการผลิตสินค้าเพื่อส่งออกทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการให้ตรงตามความต้องการของตลาด สนับสนุนการค้าเสรีภายใต้พันธกรณีทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศทั้ง GATT และ AFTA เน้นการสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้าแบบพหุภาคีกับกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่างๆ เช่น ASEAN EU APEC NAFTA เพื่อขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุน สนับสนุนความร่วมมือในการเปิดจุดผ่านแดนเพื่อขยายการค้าและการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

3.1.51 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 51 นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี

(13 กรกฎาคม 2538 - 26 พฤศจิกายน 2539)

แถลงนโยบายวันที่ 26 กรกฎาคม 2538

นโยบายด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ มีดังนี้

รัฐบาลเสริมสร้างศักยภาพของไทยในการแข่งขันกับต่างประเทศด้วยการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจเสรี ปรับปรุงระบบโครงสร้างภาษีและขจัดอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุน โดยการปรับลดโครงสร้างภาษีศุลกากรเพื่อลดต้นทุนการผลิตและส่งเสริมการส่งออก ตลอดจนลดขั้นตอนพิธีการต่างๆ ให้มีความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ส่งเสริมภาคบริการด้านการขนส่งสินค้า การเดินเรือท่องเที่ยว และการประกันภัย

ดำเนินนโยบายการค้าและการลงทุนเพื่อลดปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ส่งเสริมกิจการส่งออกที่มีมูลค่าเพิ่มสูง และพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ

แสวงหาดตลาดและแหล่งเงินทุนใหม่ๆ และสร้างบทบาทของไทยให้เด่นในเวทีเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยจัดให้มีหน่วยงานเจรจาการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศร่วมมือกับกลุ่มอาเซียนและเอเปก พัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการผลิต การค้า การเงิน การสื่อสาร โทรคมนาคม และการคมนาคมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงการส่งเสริมการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในประเทศไทย และการลงทุนของไทยในต่างประเทศ

3.1.52 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 52 พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี

(25 พฤศจิกายน 2539 - 9 พฤศจิกายน 2540)

แถลงนโยบายวันที่ 11 ธันวาคม 2539

นโยบายด้านการค้าภายในและต่างประเทศ มีดังนี้

รัฐบาลจะดำเนินการแก้ไขปัญหาสินค้าราคาแพงและคุณภาพต่ำ ด้วยการเปิดเสรีและส่งเสริมการแข่งขันในระบบตลาดภายใน รักษาระดับราคาพืชผลให้มีความเป็นธรรมต่อผู้ผลิตด้วยมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการขายทั้งในและต่างประเทศ และด้วยมาตรการแทรกแซงด้านการผลิต

เสริมสร้างศักยภาพของประเทศในการแข่งขันกับต่างประเทศด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การขนส่งและการตลาด ส่งเสริมภาคบริการที่มีความสำคัญต่อการค้าและการลงทุน ปรับปรุงระเบียบทางธุรกิจให้เป็นสากลและสะดวกคล่องตัว

พัฒนาศักยภาพด้านอุตสาหกรรมด้วยการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกในชนบท ปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิตและการลงทุนเพื่อให้อุตสาหกรรมมี

ศักยภาพที่แข่งขันได้ในเศรษฐกิจโลกยุคใหม่ รวมถึงการควบคุมมลพิษจากอุตสาหกรรมให้ เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมไทย

ในด้านการขนส่งทางน้ำจะเร่งรัดและก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกในเขตพัฒนา ชายฝั่งตะวันออก ร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการร่วมลงทุนสร้างและใช้ท่าเรือน้ำลึก รวมถึงการส่งเสริมการพาณิชย์นาวี

3.1.53 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 53 นายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี

(9 พฤศจิกายน 2540 - 9 กุมภาพันธ์ 2544)

แถลงนโยบายวันที่ 20 พฤศจิกายน 2540

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มีดังนี้

1. นโยบายเร่งด่วน : การเสริมสร้างเสถียรภาพและความเชื่อมั่นในระบบ เศรษฐกิจ

รัฐบาลเร่งแก้ไขปัญหาสถาบันการเงินที่ถูกปิดกิจการชั่วคราว 58 แห่ง หากกลุ่ม สถาบันใดสามารถเพิ่มทุนและดำเนินกิจการต่อไปได้ ให้เปิดกิจการได้ทันที หากกลุ่มใด จำเป็นต้องควบหรือกิจการให้จัดการควบกิจการทันที สำหรับกลุ่มที่มีปัญหาต้องปิดกิจการให้ ดำเนินการแบ่งแยกทรัพย์สินที่มีคุณภาพดี และเปิดโอกาสให้สถาบันการเงินภายในและ/หรือ ต่างประเทศเข้าไปบริหาร ส่วนทรัพย์สินโดยคุณภาพจะได้รับการบริหารโดยบรรษัทบริหาร สินทรัพย์สถาบันการเงิน (บบส.) นอกจากนั้น สนับสนุนให้การลงทุนจากต่างประเทศปลอด พ้นจากอุปสรรคด้านกฎระเบียบที่ยังมิได้รับการแก้ไข

สนับสนุนการดำเนินงานและร่วมมือกับภาคเอกชน ด้านการค้าต่างตอบแทนในการ นำเข้าสินค้าสำคัญ เช่น ปิโตรเลียม อารุขุทโธปกรณ์ และอุปกรณ์ทางโทรคมนาคม เพื่อ สงวนเงินตราต่างประเทศ

การเพิ่มรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศ ดำเนินการโดยเร่งรัดเสริมสภาพคล่อง ให้กับธุรกิจและอุตสาหกรรมส่งออก โดยผ่านธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย ขจัดอุปสรรคการส่งออก ทั้งด้านภาษี ศุลกากร และภาษีมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งลดต้นทุน โดย การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายศุลกากรและเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งสินค้า วางแผน และ กำหนดเป้าหมาย ระบบการผลิตในประเทศไปในทิศทางเดียวกันกับการค้าระหว่างประเทศ และเร่งรัดการขยายตัวและขจัดอุปสรรคการท่องเที่ยวส่งเสริมโครงการ “ไทยเที่ยวไทย” เพื่อ ประหยัดเงินตราต่างประเทศ

2. นโยบายในระยะปานกลาง : การปรับโครงสร้างและพัฒนาสังคม

การปรับโครงสร้างการผลิต ส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป เพื่อเร่งรัดการส่งออก เพิ่มบทบาทในการเจรจาและความร่วมมือระหว่างประเทศ ภายใต้ระบบพหุภาคีและทวิภาคี

การปรับโครงสร้างด้านอุตสาหกรรม เร่งรัดให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยขยายบริการสินเชื่อและหาแหล่งเงินทุนเพื่อสนับสนุนในกิจกรรมการผลิตเพื่อการส่งออก ส่งเสริมการผลิตอุตสาหกรรมแบบครบวงจรให้ต่อเนื่องเชื่อมโยงอุตสาหกรรมแต่ละสาขา เพิ่มการใช้เทคโนโลยีและขยายการลงทุนจากต่างประเทศ และพัฒนาระบบมาตรฐานผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อสร้างความเชื่อถือให้กับประเทศผู้ซื้อ

การเพิ่มศักยภาพของพื้นที่เขตเศรษฐกิจบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรมหลักของประเทศ เพื่อดึงดูดการลงทุนที่ใช้เทคโนโลยีสูง และดึงดูดการลงทุนทั้งจากภายในและต่างประเทศ รวมถึงการพัฒนาพื้นที่ชายแดนและพื้นที่ชายแดนและพื้นที่ต่อเนื่อง เพื่อการเชื่อมโยงความร่วมมือกับประเทศในระดับอนุภูมิภาค

3.1.54 คณะรัฐมนตรี คณะที่ 54 - 55 พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี

(9 กุมภาพันธ์ 2544 - 16 กันยายน 2549)

แถลงนโยบายวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544

นโยบายเศรษฐกิจ มีดังนี้

นโยบายการคลัง รัฐบาลจะเร่งรัดการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการใช้นโยบายการคลังขาดดุล ลดการลงทุนที่มีมูลค่าการนำเข้าสูง ปรับปรุงระบบภาษีให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ

นโยบายการเงิน ดำเนินการที่เอื้อต่อการปล่อยสินเชื่อเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ กระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโต ส่งเสริมการออมของประชาชน ดูแลด้านอัตราแลกเปลี่ยนให้เอื้อต่อกระบวนการสร้างรายได้ ส่งเสริมการผลิตที่ใช้ทรัพยากรในประเทศให้มีความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกได้

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรในตลาดโลก ด้วยการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มการแปรรูปสินค้าเกษตร พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน รูปแบบ และ

บรรจุกฎบัตรของสินค้าเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรม เน้นการให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์เพื่อรองรับการเปิดเสรีสินค้าเกษตรในอนาคต

นโยบายการพาณิชย์และเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ส่งเสริมและพัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางสินค้าและบริการในภูมิภาค ส่งเสริมการค้าเสรีในการค้าระหว่างประเทศ เน้นบทบาทเชิงรุกในเวทีการค้าและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ สนับสนุนและผลักดันนโยบายการค้าเสรีของเขตการค้าเสรีอาเซียน ส่งเสริมการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านและการค้าชายแดน และการพัฒนาไปสู่ฐานการผลิตสินค้าหรือการให้บริการร่วมกันในภูมิภาค ส่งเสริมการพัฒนาพาณิชย์นาวี ก่อสร้างและบริหารจัดการท่าเรือน้ำลึกให้เพียงพอและได้มาตรฐาน รวมถึงร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในด้านการเดินเรือทั้งทางน้ำและทางทะเลในประเทศเพื่อนบ้าน

3.2 การค้าต่างประเทศกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3.2.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2509)

โดยที่การค้าของประเทศมีลักษณะเป็นการค้าเสรีทั้งในด้านส่งสินค้าออกนอกประเทศและในด้านส่งสินค้าจากต่างประเทศ สินค้าที่ส่งออกนอกประเทศหลายอย่างมีคุณภาพไม่ดีถึงขนาด มีหลายรายที่ปรากฏว่ามีเจตนาหลอกลวงผู้สั่งซื้อ โดยมีสิ่งอื่นเจือปนอยู่ด้วย นอกจากนั้น ผู้ส่งสินค้าออกบางรายไม่สามารถจะส่งสินค้าให้แก่ผู้สั่งซื้อในต่างประเทศตามจำนวนราคาที่ได้ตกลงกันได้ การค้าในลักษณะนี้เป็นการค้าที่ไม่ยั่งยืน และนำความเสียหายมาให้แก่ประเทศ เพื่อแก้ไขระบบการค้าที่เป็นอยู่ให้ดีขึ้นอาจจะกระทำได้โดยวิธีการดังนี้

- (1) จัดตั้งสถาบันการค้าขึ้น มีหน้าที่ควบคุมการส่งสินค้าออกที่สำคัญให้ เป็นไปตามมาตรฐานและชั้นของคุณภาพที่กำหนด เลือกเฟ้นเฉพาะพ่อค้าที่สุจริตเท่านั้นให้ทำการค้ากับต่างประเทศโดยวิธีจดทะเบียน สนับสนุนให้ใช้วิธีรับช่วงซื้อลดกับธนาคารแห่งประเทศไทย
- (2) ปลดปล่อยเอกชนเป็นผู้ดำเนินการค้า องค์การคลังสินค้าควรทำหน้าที่คอยดูความเคลื่อนไหวของราคาสินค้าที่พ่อค้ารับซื้อจากผู้ผลิต และอาจจะใช้บริษัทที่อยู่ในความควบคุมเป็นผู้ซื้อและสะสมสินค้าไว้ส่วนหนึ่งเพื่อส่งออกนอกประเทศ และสินค้าที่ส่งออกจะต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยมาตรฐานและชั้นของคุณภาพ

- (3) กระทรวงพาณิชย์รับภาระในการรักษาระดับราคาของสินค้าที่ส่งออกนอกประเทศและในการหาตลาดสำหรับสินค้าหลายชนิด ก็จำเป็นต้องตั้งเงินทุนหมุนเวียนให้แก่องค์การคลังสินค้า หรือบริษัทที่อยู่ในความควบคุมสำหรับดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล เช่น ตรวจตราคุณภาพของสินค้า ดำเนินการรักษาหรือพยุงราคา
- (4) สร้างที่เก็บสินค้าขององค์การคลังสินค้าในบริเวณที่สินค้ามีปริมาณมากพอ
- (5) งานส่งเสริมสินค้าขาออกที่กระทรวงพาณิชย์ดำเนินการควรได้รับการร่วมมือจาก
 - ก. กรมกสิกรรมซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริมในด้านการเกษตร
 - ข. กรมประชาสัมพันธ์ควบคุมการผลิตสินค้าจากนิคมสร้างตนเองให้มีมาตรฐาน
 - ค. กรมสหกรณ์ที่ดิน ควบคุมการผลิตของนิคมให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
 - ง. กรมสหกรณ์ธนกิจ ช่วยเหลือด้านสินเชื่อแก่เกษตรกร
- (6) เนื่องจากตลาดค้าข้าวกับต่างประเทศได้เปลี่ยนไปเป็นตลาดของผู้ซื้อประกอบกับราคาข้าวในตลาดต่างประเทศลดลง จึงควรปรับปรุงการค้าข้าวของประเทศดังนี้
 - ก. ให้มีการสำรวจข้าวก่อนส่งออก เพื่อให้เพียงพอกับการสั่งซื้อจากต่างประเทศ
 - ข. ข้าวที่ส่งออกให้ทำการสีที่กรุงเทพฯ และธนบุรี
 - ค. ควรปรับปรุงเครื่องสีข้าวให้มีคุณภาพ สีได้รวดเร็วขึ้น
 - ง. กระทรวงพาณิชย์ควรตรวจสอบคุณภาพข้าวที่ส่งออกโดยเคร่งครัด

3.2.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510 - 2514)

โดยที่การพาณิชย์และบริการเป็นงานด้านเอกชน บทบาทของรัฐ ได้แก่ การสนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่เอกชนโดยจัดให้มีการพาณิชย์และบริการได้มีการแข่งขันโดยเสรี และมีวิธีปฏิบัติที่ชอบธรรมและเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม รัฐมีนโยบายจะขยายการค้ากับต่างประเทศในด้านสินค้าขาออกจะส่งเสริมการส่งสินค้าออกให้มากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านปริมาณ

มูลค่า และคุณภาพ ส่วนสินค้าขาเข้าจะส่งเสริมสินค้าประเภททุนและวัตถุดิบเพื่ออุตสาหกรรมภายในประเทศให้มากยิ่งขึ้น

ในด้านเป้าหมายนั้น คาดว่าสินค้าขาออกประเภทที่สำคัญจะมีดังนี้

- ข้าวสาร 2.3 ล้านตัน
- ข้าวโพด 1.4 ล้านตัน
- ปอ 450,000 ตัน
- ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง 800,000 ตัน
- สินแร่ดิบ 30,000 ตัน
- ซีเมนต์ 400,000 ตัน

สำหรับโครงการที่สำคัญได้แก่ การขยายตลาดการค้า การวิจัยและพยากรณ์การค้าและการพยากรณ์ระดับราคาสินค้า

สำหรับบริการนั้น จะเพิ่มพูนความสำคัญในระบบเศรษฐกิจขึ้นเป็นลำดับบริการที่กำลังเจริญก้าวหน้าเป็นพิเศษ ได้แก่ การก่อสร้าง การส่งเสริมการท่องเที่ยวและการขนส่ง สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้น กำลังเพิ่มความสำคัญขึ้นอย่างรวดเร็วและทำรายได้เข้าสู่ประเทศอย่างมาก

ในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 2 รัฐได้ดำเนินการในด้านการค้าต่างประเทศ ดังนี้

- (1) เพิ่มพิกัดอัตราศุลกากรแก่สินค้าบางประเภท
- (2) ยกเลิกค่าพรีเมียมขาส่งออกสำหรับข้าวสารชนิด 10% ลงมาเพื่อลดราคาขายข้าวในต่างประเทศและพยากรณ์ราคาข้าวในประเทศให้สูงขึ้น

3.2.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519)

มีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาการพาณิชย์และบริการ ดังนี้

- (1) ปรับปรุงดุลการค้าเสียเปรียบให้ลดลง ส่งเสริมสินค้าขาออกทั้งด้านเกษตรและอุตสาหกรรม ส่งเสริมบริการต่างๆ ที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศ ได้แก่ การท่องเที่ยวและบริการต่างๆ ในด้านการพาณิชย์ให้มากขึ้น ทั้งนี้ได้กำหนดเป้าหมายของการส่งสินค้าออกให้เพิ่มขึ้นและส่งสินค้าเข้าให้ลดลงตามลำดับ
- (2) จัดช่วยเหลือผู้ผลิตให้จำหน่ายสินค้าได้ราคาที่เหมาะสม

- (3) ส่งเสริมระบบการตลาดและการค้าในเป็นไปอย่างมีระเบียบและมีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันการเอารัดเอาเปรียบของคนกลาง
- (4) ส่งเสริมตลาดการค้าของสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมทั้งภายในและภายนอกประเทศให้กว้างขวางและมีเสถียรภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสวงหาตลาดต่างประเทศเพิ่มเติมและขยายปริมาณขายในตลาดที่มีอยู่แล้ว
- (5) ส่งเสริมให้คนไทยประกอบการค้าให้เป็นอาชีพที่เป็นล่ำเป็นสัน
- (6) ประสานงานด้านการจำหน่ายกับการผลิตให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น เพื่อเร่งรัดการเพิ่มผลผลิตเกษตร โดยเฉพาะประเภทที่มุ่งเร่งรัดเพื่อการส่งออก
- เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น รัฐจะต้องดำเนินนโยบาย ดังนี้
- (1) รัฐจะยึดถือนโยบายวิสาหกิจเสรี สนับสนุนให้เอกชนประกอบการค้าภายในระบบการแข่งขันที่เหมาะสม
- (2) รัฐจะไม่จัดตั้งรัฐวิสาหกิจทางการพาณิชย์ที่ไม่จำเป็นขึ้นมาใหม่ ซึ่งจะเป็นการแข่งขันกับเอกชน
- (3) ประสานนโยบายการเงิน การคลัง และการพาณิชย์ให้สัมพันธ์สอดคล้องกันเพื่อส่งเสริมการผลิตและการตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเพิ่มสินค้าส่งออกให้มากขึ้น
- (4) จัดให้มีการศึกษาวิจัยการผลิตและการตลาดของสินค้าแต่ละประเภท เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการผลิต การตลาด ตลอดจนการส่งออกของสินค้านั้นๆ ให้มีประสิทธิภาพและประสานงานกันอย่างใกล้ชิด
- (5) ส่งเสริมการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศ โดยทำการหาตลาดในต่างประเทศ เพื่อหาทางจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร และผลิตสินค้าทางอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศให้มากขึ้น จัดให้มีการโฆษณาสินค้าไทยและมาตรการช่วยเหลือการส่งออก ส่งเสริมและจัดระเบียบของผู้ส่งสินค้าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศให้รัดกุมยิ่งขึ้น และให้สามารถแข่งขันกับสินค้าจากประเทศอื่นได้
- (6) รัฐจะส่งเสริมกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยเฉพาะธุรกิจที่เกี่ยวข้องของเอกชน โดยรัฐจะเป็นผู้จัดสรรสิ่งแวดล้อมภายในประเทศ เพื่อจูงใจนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพอใจและ

ปลอดภัย จะบำรุงรักษาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีมากขึ้น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เพิ่มขึ้น

- (7) รัฐจะส่งเสริมธุรกิจที่ประกอบการเกี่ยวกับบริการต่างๆ ให้ดีขึ้น เพื่อเป็นการลดต้นทุนสินค้าและบริการ อันจะสามารถอำนวยความสะดวกแก่การพาณิชย์ และเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศ

ในการส่งเสริมตลาดการค้าต่างประเทศนั้น รัฐจะดำเนินการดังนี้

- (1) ปรับปรุงวิธีการตลาดในต่างประเทศ โดยอาศัยคณะผู้แทนทางการค้าจากเอกชนให้มากขึ้น ปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานเจ้าหน้าที่พาณิชย์ในต่างประเทศ จัดให้มีศูนย์การค้าเพื่อทำหน้าที่ในการแสดงสินค้าให้ทันสมัย สามารถดึงดูดความสนใจได้ยิ่งขึ้น ทั้งนี้ จะสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมมากขึ้น
- (2) ส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ส่งสินค้าออก เพื่อป้องกันการแข่งขันตัดราคากันเพื่อสร้างอำนาจต่อรองในการเจรจากับผู้ซื้อต่างประเทศ
- (3) จัดให้มีเป้าหมายการส่งสินค้าออกกับประเทศต่างๆ พร้อมทั้งมาตรการเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ด้วย
- (4) ทำสัญญาซื้อขายระยะยาวสำหรับผลิตผลบางประเภท เช่น ข้าวและน้ำตาล
- (5) หาดตลาดใหม่ เช่น ใน แอฟริกา อเมริกาใต้ และยุโรปตะวันออก

3.2.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524)

เป้าหมายการส่งออกในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 กำหนดไว้ร้อยละ 14 ต่อปี และอัตราการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.5 ต่อปี ซึ่งในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 ได้กำหนดนโยบายและเป้าหมายทางการค้าต่างประเทศไว้ดังนี้

- (1) นโยบายในการส่งออก

นโยบายในการเร่งรัดพัฒนาการส่งออกและการค้าระหว่างประเทศในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 รัฐจะให้ความสำคัญในการปรับปรุงดุลการค้าของประเทศให้มีความดีขึ้น โดยเร่งรัดการส่งออกให้มีอัตราสูงกว่าการนำเข้า การดำเนินงานดังกล่าวจะมีแนวนโยบายดังต่อไปนี้

- ก. ส่งเสริมการส่งออกให้ขยายตัวทั้งในด้านปริมาณส่งออก ตลาดรับซื้อ และชนิดของสินค้าส่งออก ในขณะที่เดียวกันก็จะรักษาตลาดที่มีอยู่ให้

- มั่นคง โดยจะใช้นโยบายพัฒนาการส่งออกอย่างมีแผนที่แน่นอน จะมีการพัฒนาปัจจัยที่ใช้ในการผลิตให้สอดคล้องกับความสามารถในการส่งออก จะพัฒนาสิ่งที่อำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน และสิ่งจูงใจในการส่งออก ตลอดจนการพัฒนาความสามารถในการแสวงหาตลาดต่างประเทศใหม่ๆ โดยมีการดำเนินงานอย่างประสานสอดคล้องกัน ระหว่างฝ่ายการผลิตและฝ่ายการตลาด และระหว่างหน่วยราชการของรัฐกับเอกชน
- ข. ให้มีแผนการผลิตเพื่อทดแทนการนำสินค้าเข้า เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการใช้เงินตราต่างประเทศในการนำสินค้าเข้าจากต่างประเทศให้เป็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจต่อประเทศอย่างแท้จริง ตลอดจนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการผลิตภายในประเทศ สร้างข้อต่อรองรับการเจรจาทางการค้ากับต่างประเทศ และเพื่อแก้ไขปัญหาดุลการค้า
- ค. ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างของระบบงานพาณิชย์และบริการทั้งในด้านการจัดหน่วยงานและการบริหารงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ให้มีหน่วยงานรับผิดชอบในการเร่งรัดส่งเสริมการส่งออกและหน่วยงานที่จะทำการเจรจาทางการค้าระหว่างประเทศขึ้น การเผยแพร่และบริการข้อมูลทางการผลิตตลอดจนควบคุมและตรวจสอบมาตรฐานสินค้า เพื่อให้ระบบงานดังกล่าว อำนวยประโยชน์ต่อผู้ผลิตและผู้ค้าในการดำเนินงานด้านการส่งออกและการค้าระหว่างประเทศอย่างแท้จริง
- ง. ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ โดยจะร่วมมือกันในระหว่างกลุ่มประเทศที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งหรือหลายชนิด กลุ่มประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน และกลุ่มสมาชิกองค์การระหว่างประเทศภายใต้องค์การสหประชาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะร่วมมือกับกลุ่มประเทศอาเซียนอย่างใกล้ชิด

(2) การส่งออก

(2.1) ปัญหา การส่งออกที่ผ่านมามีปัญหาสำคัญๆ ที่เป็นอุปสรรคในการส่งออก ดังนี้

- ก. ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ ทำให้บางครั้งต้องมีการควบคุมการส่งออกเพื่อป้องกันการขาดแคลนภายในประเทศ
- ข. ขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการส่งออก เช่น ท่าเรือน้ำลึก นิคม และเขตปลอดภาษีเพื่อการส่งออก
- ค. สิ่งจูงใจในการส่งออกในรูปภาษีอากร สิทธิประโยชน์และการคืนเงินภาษียังอยู่ในขอบเขตจำกัด และยังไม่จัดให้เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ การให้สินเชื่อแก่ผู้ส่งออกยังขาดการสนับสนุนให้เป็นสินเชื่อระยะยาว เพื่อเปิดตลาดให้กว้างขึ้น
- ง. ขาดข้อมูลเกี่ยวกับการส่งออก ทำให้การศึกษาวิจัยอยู่ในขอบเขตจำกัด
- จ. ขาดการรักษาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าส่งออก
- ฉ. ระเบียบพิธีการในการส่งออก และการปฏิบัติงานมีข้อยุ่งยาก และความล่าช้าเป็นเหตุให้ผู้ส่งออกต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูง

(2.2) เป้าหมายการส่งออกสินค้าเกษตร

- ก. สินค้าเกษตรที่มีมูลค่าส่งออกมาก เช่น ข้าว ข้าวโพด การที่สินค้าเหล่านี้จะส่งออกได้มากขึ้น ขึ้นอยู่กับปริมาณที่เหลือจากการใช้ภายในประเทศ มาตรการส่งเสริมการส่งออก คือ การกำหนดภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และการจัดระบบการส่งออกในลักษณะส่งออกโดยเสรี
- ข. สินค้าเกษตรที่ตลาดต่างประเทศมีความต้องการมาก และมีลู่ทางแจ่มใส สินค้าเหล่านี้มีอยู่ 7 ชนิด ซึ่งมีปัญหาในการเร่งรัดการส่งออกที่แตกต่างกัน เช่น ไบยาสูบ กุ้งสดแช่เย็น ปลาหมึกแช่เย็น ถั่วเขียวผิวดำ จำเป็นจะต้องเร่งผลผลิตให้ได้มากขึ้น

ส่วนดอกกล้วยไม้สด ผลไม้สด และไข่ นั้น การส่งออกขาดอำนาจในการต่อรองเพราะต่างคนต่างส่งออก

ค. สินค้าเกษตรอื่นๆ ที่มีมูลค่าสูงพอสมควรและเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศมีอยู่ 11 ชนิด และมีลักษณะการเพิ่มการผลิตที่แตกต่างกัน เช่น ปุ๋ยนุ่น เมล็ดละหุ่ง เมล็ดงา มะขามเปียก ครั้ง การผลิตสินค้าเหล่านี้ยังไม่ได้รับการปรับปรุงและส่งเสริมอย่างเป็นล่ำเป็นสัน

(2.3) สินค้าอุตสาหกรรม แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

ก. สินค้าอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกที่สำคัญ 7 ชนิด เช่น เสื้อผ้าสำเร็จรูป อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนเฟอร์นิเจอร์ ถุงมือ หน้าที่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม สินค้าเหล่านี้มีปัญหาในการเร่งรัดการส่งออกหลายประการ คือ

- การขยายตลาด เผยแพร่สินค้า และการเจรจาการค้า
- การขาดแคลนวัตถุดิบตลอดจนภาษีขาเข้าของวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิต ซึ่งเป็นภาระต่อต้านทุนการผลิตสินค้า

ข. สินค้าอุตสาหกรรมที่เกินความต้องการใช้ภายในประเทศ สินค้าเหล่านี้มีอยู่ 12 ประเภท บางประเภทเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญ เช่น น้ำตาล ผลิตภัณฑ์ปอ สิ่งทอ ปูนซีเมนต์ การจะเร่งรัดให้ส่งออกได้ตามเป้าหมาย ควรจะทบทวนถึงนโยบายควบคุมราคาภายในประเทศ การขยายตลาดการค้า และสินค้าที่สำคัญ ประเภทสิ่งทอ ผลิตภัณฑ์ปอ ผลิตภัณฑ์เภสัชกรรม และน้ำตาล จำเป็นต้องพิจารณาถึงการเจรจาลดข้อจำกัด และข้อกีดกันทางการค้าและภาษีอากรในตลาดผู้ซื้อที่สำคัญด้วย

ค. สินค้าประเภทหัตถกรรม เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนเป็นที่นิยมและต้องการของตลาดในประเทศทางตลาดร่วมยุโรป กลุ่มประเทศยุโรปตะวันออก

(2.4) สินค้าที่เป็นแร่ การส่งออกสินค้าประเภทนี้ได้กำหนดเป้าหมายไว้เพียงรักษาไม่ให้ตกต่ำกว่าระดับของการส่งออกที่เคยเป็นมา

- (3) แนวทางและมาตรการการส่งออก
- เพื่อให้เป้าหมายการส่งออกบรรลุตามแผนพัฒนา ฉบับที่ 4 ควรดำเนินการดังนี้
- (3.1) รัฐบาลจะจัดให้มีองค์กรขึ้นรับผิดชอบในการวางแผนส่งเสริมการส่งออกที่ประกอบไปด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งสามฝ่าย คือ ผู้แทนส่วนราชการต่างๆ ผู้แทนของสมาคม หรือสถาบันของพ่อค้าส่งออก และผู้ทำการผลิตสินค้าส่งออก ทั้งทางการเกษตรและอุตสาหกรรม
 - (3.2) ดำเนินการให้มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดในด้านการค้าระหว่างประเทศระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง กับกระทรวงการต่างประเทศ
 - (3.3) สนับสนุนและเร่งรัดให้มีมูลภัณฑ์กันชนของสินค้าบางประเภทเพื่อใช้เป็นเครื่องมือของรัฐ ในการดำเนินงานเข้าแทรกแซงตลอดภายใน ในการรักษาระดับราคาสร้างความมั่นใจให้แก่เกษตรกร
 - (3.4) ส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการส่งออกในด้านต่างๆ ดังนี้
 - ก. ปรับปรุงและพัฒนาระบบการขนส่งสินค้าด้านกิจกรรมพาณิชย์นาวี ให้มีสภาพผู้ส่งสินค้าออกทางเรือ ศูนย์จอร์จรวางเรือขึ้นโดยเร็ว และปรับปรุงการขนส่งสินค้าทางอากาศและทางบก
 - ข. จัดให้มีระบบเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารด้านโทรพิมพ์ เพื่อใช้ในการติดต่อระหว่างหน่วยงานส่งเสริมการส่งออกในประเทศ กับหน่วยผู้แทนพาณิชย์ต่างประเทศของไทยในตลาดการค้าต่างประเทศที่สำคัญๆ
 - ค. เร่งรัดการจัดสร้างนิคมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกหรือโรงงานอุตสาหกรรมผลิตสินค้า ทัศนียภาพเพื่อการส่งออกเป็นพิเศษของสินค้าที่อาศัยวัตถุดิบจากต่างประเทศในการผลิต
 - ง. ให้มีธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าหรือปรับปรุงกิจการธนาคารของรัฐให้สามารถทำกิจการในลักษณะงานของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าโดยเฉพาะขึ้น

(3.5) การส่งเสริมการส่งออกนั้น ให้จัดทำแผนงานที่แน่ชัดของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยประสานกับงานของเอกชนอย่างใกล้ชิดดังต่อไปนี้

- ก. พัฒนางานด้านการสำรวจและวิจัยเพื่อหาข้อมูลการผลิต การใช้ภายในประเทศ ผลผลิตที่เหลือเพื่อการส่งออก ช่วยให้ผู้ผลิตสินค้าและผู้ค้าส่งออกได้มีข้อมูลที่ถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์
- ข. จัดระบบงานส่งเสริมการส่งออกของกระทรวงพาณิชย์ตามแนวทาง ดังนี้
 - ส่งคณะผู้แทนทางการค้าไปบุกเบิกตลาดการค้าใหม่ๆ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่เอกสารทางการค้า งานแสดงสินค้า
 - รวบรวมข้อมูลทางการตลาดและรูปแบบของสินค้าตามความต้องการของตลาดต่างประเทศ
- ค. สนับสนุนการจัดตั้งบริษัทการค้าส่งออก โดยเฉพาะที่เป็นกิจการขนาดใหญ่ของเอกชน เพื่อบุกเบิกตลาดและส่งออกอุตสาหกรรมที่ผลิตได้ในประเทศออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้อย่างเป็นล่ำเป็นสัน
- ง. สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มกันเป็นรูปสมาคม สหกรณ์ หรือสภาการตลาดเพื่อส่งสินค้าเกษตรออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ
- จ. ปรับปรุงระบบงานตรวจสอบมาตรฐานสินค้าส่งออกให้ได้ผล
- ฉ. พัฒนาความรู้ความชำนาญของเจ้าหน้าที่ในด้านการตลาด

(3.6) ส่งเสริมให้มีระบบการให้สิ่งจูงใจในการส่งออก เช่น

- ก. สิ่งจูงใจด้านการคลัง โดยรัฐบาลปรับปรุงด้านภาษีการผลิต ภาษีการค้า ภาษีเงินได้ ภาษีขาออก และภาษีนำเข้า ตลอดจนค่าธรรมเนียมในการส่งออกต่างๆ โดยถือว่าเป็นการเสริมสร้างฐานะการแข่งขันของสินค้าไทยในตลาดต่างประเทศ
- ข. สิ่งจูงใจในด้านการเงิน ให้การช่วยเหลือด้านเงินทุนและสินเชื่อระยะยาวดอกเบี้ยต่ำให้กับผู้ผลิตเพื่อการส่งออกและพ่อค้าส่งออก

ค. สิ่งจูงใจให้แก่ผู้มีความคิดริเริ่มในการพัฒนาสินค้าใหม่ ๆ และปรับปรุงลักษณะและคุณภาพของสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ

(3.7) ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน หรือระหว่างกลุ่มประเทศผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน หรือระหว่างกลุ่มประเทศผู้ผลิตกับกลุ่มประเทศผู้นำเข้าโดยจัดทำข้อตกลงทางการค้าเกี่ยวกับสินค้าเฉพาะอย่างระหว่างประเทศ เพื่อรักษาระดับราคาและเพื่อหามาตรการในการขยายการผลิตและการตลาดร่วมกัน หรือโดยการจัดทำมูลพันธบัตรกันชนสินค้าออกสำคัญ ๆ ระหว่างประเทศ

3.2.5 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529)

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยโดยเฉพาะวิกฤตการณ์น้ำมันและการเปลี่ยนแปลงของตลาดการเงิน ทำให้เกิดการใช้จ่ายเกินตัวทุกระดับคือ ทั้งในระดับประเทศ ระดับรัฐบาล และระดับประชาชน โดยจะเห็นได้จาก การที่ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดได้ขาดดุลเพิ่มขึ้นจาก 25,600 ล้านบาท และ 22,600 ล้านบาท ในปี 2520 อันเป็นปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 เป็นประมาณ 67,250 ล้านบาท และ 53,000 ล้านบาท ในปี 2524 อันเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 ในขณะเดียวกัน การเร่งฟื้นฟูภาวะเศรษฐกิจในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 4 ทำให้มีการเพิ่มการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน เพื่อการลงทุนในโครงการต่างๆ อีกทั้งการที่รัฐบาลต้องใช้จ่ายเงินอุดหนุนกิจการสาธารณูปการต่างๆ และการเพิ่มงบประมาณในการป้องกันประเทศ ใช้จ่ายภาครัฐบาลจึงสูงขึ้นอย่างรวดเร็วเกินกว่ากำลังความสามารถที่จะหารายได้ได้ทัน

ก. เป้าหมายในการพัฒนาด้านการค้าต่างประเทศ

จากปัญหาดังกล่าวในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 จึงได้กำหนดเป้าหมายการรักษาความมั่นคงทางการเงินของประเทศไว้โดยกำหนดเป้าหมายการขาดดุลการค้าต่างประเทศไทยเฉลี่ยไม่เกินปีละ 78,400 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 5.9 ของผลผลิตรวมของประเทศ และเป้าหมายการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดโดยเฉลี่ยไม่เกินปีละ 53,000 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 4.1 ของผลผลิตรวมของประเทศ และได้กำหนดเป้าหมายการค้าต่างประเทศไว้ดังนี้

(1) มูลค่าสินค้าออก ให้เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 22.3 ต่อปี

- (2) มูลค่าสินค้าเข้า ให้เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 18.1 ต่อปี
- (3) ปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงปิโตรเลียม ให้ลดลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 3
- (4) ปรับโครงสร้างการส่งออกของสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม สินแร่ และ ประมง ให้มีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 41, 36, 8 และ 4 ของมูลค่าของการส่งออกทั้งหมด
- (5) ขยายและเจาะตลาดการส่งออกใหม่ๆ ในกลุ่มตะวันออกกลาง ยุโรป ตะวันออก ยุโรปเหนือ แอฟริกา และอเมริกา

ข. แนวทางการพัฒนาด้านการค้าต่างประเทศ

- (1) ปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม เร่งดำเนินมาตรการด้านภาษีและสิ่งจูงใจ ต่างๆ เช่น ขยายสินเชื่อในการส่งออก การประกาศเกียรติคุณแก่ผู้ส่งออกเพื่อส่งเสริมการผลิตเพื่อการส่งออก
- (2) ปรับโครงสร้างการค้าต่างประเทศและบริการ ดำเนินมาตรการ การเงิน การคลัง เพื่อเร่งรัดการส่งออก โดยการปรับปรุงกฎหมาย และจัดตั้ง สถาบันเพื่อส่งเสริมการส่งออกที่จำเป็น ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน เช่น การจัดตั้งบริษัทประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก ศูนย์พัฒนาการ บรรจุหีบห่อไทย ศูนย์อบรมความรู้ด้านการส่งออก สถาบันด้านการ ตรวจโรค และออกใบรับรองสินค้าส่งออก ดำเนินมาตรการเพื่อชะลอ การนำเข้า โดยเฉพาะสินค้าฟุ่มเฟือย รวมทั้งการพัฒนาและ บำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน และใช้มาตรการชะลอการเดินทางไปเที่ยวต่างประเทศของ คนไทย
- (3) ปรับโครงสร้างคมนาคมและขนส่ง โดยเน้นการพัฒนากิจการคมนาคม ขนส่งทางรถไฟ ทางน้ำ และชะลอการก่อสร้างถนน ส่งเสริมกิจการ พาณิชยนาวีของประเทศ โดยใช้มาตรการทางการเงินและอื่นๆ เข้า ช่วยเหลือ

ค. ภาพโครงสร้างเศรษฐกิจในปี 2529 (ปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5)

- (1) ฐานะการเงินกับต่างประเทศจะมีความมั่นคง โดยสัดส่วนการขาดดุล ทางการค้าต่อผลผลิตรวมของประเทศจะลดลงเหลือร้อยละ 4.5 ในปี 2529 เปรียบเทียบกับร้อยละ 8.2 ในปี 2524 และสัดส่วนของการขาด

ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อผลผลิตรวมของประเทศก็จะลดลงเหลือเพียงร้อยละ 2.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 6.5 ในปี 2524

- (2) ลักษณะโครงสร้างการส่งออกและนำเข้า โครงสร้างสินค้าส่งออกจะเปลี่ยนจากการพึ่งสินค้าเกษตรเป็นสำคัญไปเป็นสินค้าอุตสาหกรรม แทน โดยสัดส่วนสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกจะเพิ่มจากร้อยละ 29 ในปี 2524 เป็นร้อยละ 42 ของมูลค่าสินค้าออกทั้งหมดในปี 2529 ส่วนสินค้าเกษตรส่งออกจะลดบทบาทลงบ้าง ส่วนโครงสร้างการนำเข้านั้น ไทยยังคงต้องพึ่งสินค้าทุนและสินค้าสำเร็จรูปจากต่างประเทศ และจากการพัฒนาก๊าซจากอ่าวไทยจะทำให้การนำเข้ามันปิโตรเลียมเข้า ลดลงร้อยละ 3 ต่อปี

3.2.6 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534)

โดยที่เศรษฐกิจของโลกมีความไม่แน่นอนและอยู่นอกเหนือความสามารถที่ประเทศไทยจะควบคุมไว้ได้ ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 นี้ จึงได้กล่าวถึงระบบการผลิต การตลาด และการสร้างงาน เพื่อแก้ไขปัญหา 3 ประการ คือ ปัญหาการขาดดุลการค้า ปัญหาการจ้างงาน และปัญหาความยากจนในชนบท และการกระจายรายได้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว จะต้องเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดโดยปรับแนวคิดจาก “การขายตามผลิต” มาเป็น “การผลิตเพื่อขาย” โดยเฉพาะในตลาดต่างประเทศจะต้องสอดคล้องกับ “การกระจายการผลิต” ด้วย ทั้งนี้ เพื่อบรรเทาการขาดดุลทางเศรษฐกิจ อันได้แก่ การขาดดุลการค้า และการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด

แนวทางการดำเนินงานของแผนพัฒนาระบบการผลิต การตลาด และการสร้างงานมีดังนี้

แผนพัฒนาระบบการผลิต การตลาด และการสร้างงาน เป็นแผนที่จัดทำขึ้นเพื่อนำไปสู่การปรับโครงสร้างการผลิตและการตลาดของประเทศไทย ให้สามารถรองรับและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์เศรษฐกิจและการค้าของโลกที่กำลังเกิดขึ้นแล้วในปัจจุบัน และคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจะมีผลทำให้ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรหลักดั้งเดิมมีแนวโน้มลดต่ำลง เกิดผลกระทบต่อรายได้เงินตราต่างประเทศ และรายได้ของเกษตรกร นอกจากนี้ ทางด้านสินค้าอุตสาหกรรมภาวะการค้าของโลกเต็มไปด้วยการคุ้มครองผู้ผลิตภายในประเทศของประเทศอุตสาหกรรม ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวนี้ จะทำให้การขยายตัวของสินค้าออกของไทยในตลาดหลักเหล่านี้เป็นไปได้ยากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ แผนพัฒนาระบบ

การผลิต การตลาดและการสร้างงานยังมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยบรรเทาปัญหาหลักทางเศรษฐกิจของประเทศในเรื่องของการมีงานทำ และการเพิ่มรายได้เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบทในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 ดังแนวทางการดำเนินงานหลักๆ ต่อไปนี้คือ

- บรรเทาปัญหาการขาดดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัด ด้วยการเพิ่มรายได้จากการส่งออกในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 9.9 ต่อปี เพิ่มรายได้จากบริการท่องเที่ยวในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 7.4 ต่อปี
- สร้างงานให้คนมีงานทำ จำนวน 3.9 ล้านคน และแก้ไขปัญหาการว่างงานของคนในเมืองและชนบท ลดสัดส่วนการจ้างงานในภาคเกษตรลงจากร้อยละ 70 เหลือร้อยละ 65 ในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 โดยการเปลี่ยนระบบการผลิตและสนับสนุนการกระจายอุตสาหกรรมและบริการให้สามารถรองรับแรงงานที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้แก่เกษตรกรและแก้ไขปัญหาความยากจนในชนบท
- การเพิ่มการส่งออกจะดำเนินการโดยทำให้มีการกระจายการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรตลอดจนสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก โดยการปรับปรุงการให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นของรัฐ เพื่อลดต้นทุนและเสริมสร้างขีดความสามารถให้แก่ผู้ส่งออกสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านการตลาด

3.2.7 แผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539)

ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 เศรษฐกิจของประเทศไทยได้ฟื้นตัวและขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 10.5 ต่อปี ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวในอัตราสูงเช่นนี้ ได้แก่ การขยายตัวของการส่งออก การลงทุน และการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว รวมตลอดถึงการขยายตัวของประชากรในเมือง ได้ก่อให้เกิดปัญหามลพิษด้านต่างๆ เช่น น้ำเน่า อากาศเสีย เสียงรบกวน กากของเสียและสารอันตรายซึ่งเพิ่มปริมาณมากขึ้น อีกทั้งคุณภาพน้ำในแม่น้ำและทะเลบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม และมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และปัญหาสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชน ซึ่งจะเป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาเศรษฐกิจต่อไป

วัตถุประสงค์หลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 มี 3 ประการ คือ

1. รักษาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เพื่อให้การเจริญเติบโตเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ
2. กระจายรายได้และกระจายการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคและชนบทให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
3. เร่งรัดพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ

แนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 จึงเน้นการให้ความสมดุลแก่การพัฒนาในทุกๆ ด้าน กล่าวคือ จะรักษาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไว้ในอัตราที่เหมาะสมและมีเสถียรภาพ ควบคู่ไปกับการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมสู่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ขณะเดียวกัน มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสามารถที่จะช่วยตัวเองได้มากขึ้น และพัฒนาคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไว้มิให้เสื่อมโทรมลงไป

3.2.8 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544)

ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา (ก่อน พ.ศ. 2540) กระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดจากความก้าวหน้าด้านวิทยาการสื่อสารโดยเฉพาะด้านสารสนเทศได้เป็นปัจจัยผลักดันที่สำคัญ ทำให้โลกอยู่ในภาวะไร้พรมแดน และนำโลกเข้าสู่ยุคแห่งการจัดระเบียบใหม่ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดทั้งโอกาสและภัยคุกคามต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนถาวรของประเทศไทย

ในด้านเศรษฐกิจ กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ตลาดโลกกว้างขวางขึ้นมีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตและการลงทุนข้ามชาติทั่วโลก มีการจัดตั้งองค์กรการค้าโลก การรวมกลุ่มการค้าทั้งในอเมริกาเหนือ ยุโรป อาเซียน เอเชีย - แปซิฟิก ขณะเดียวกันการที่ระบบเศรษฐกิจของโลกได้มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น โดยทุกๆ ประเทศให้ความสำคัญกับนโยบายการค้าเสรี ซึ่งจะทำให้เกิดการแข่งขันทางการค้าอย่างรุนแรงมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ กระแสโลกาภิวัตน์ยังเป็นแรงผลักดันให้เกิดค่านิยมสากล เช่น กระแสประชาธิปไตย กระแสด้านสิทธิมนุษยชน กระแสความเท่าเทียมกับของหญิงและชาย กระแสร่วมกันพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดการตระหนักว่า การพัฒนาเศรษฐกิจจะต้องร่วมไปกับการพัฒนามนุษย์ ครอบครัว ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้คนและธรรมชาติสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างกลมกลืนและเกื้อกูลกันได้

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ได้ระบุถึงการสร้างฐานการผลิตให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในตลาดโลก ดังนี้

1. การปรับโครงสร้างการผลิตให้เข้มแข็งเพื่อพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในตลาดโลก

1.1 การสร้างรากฐานการผลิตที่มั่นคง

- (1) การปรับโครงสร้างการผลิตการเกษตรและการแปรรูปการเกษตร โดยการปรับโครงสร้างการใช้ที่ดินให้กระจายการผลิตมากขึ้น โดยมีแหล่งน้ำให้เพียงพอในแต่ละพื้นที่ ส่งเสริมการปลูกสวนป่า เพื่อสนองความต้องการใช้ไม้ในประเทศ อุตสาหกรรมแปรรูปจากไม้ และอุตสาหกรรมต่อเนื่องกับการใช้ไม้เป็นวัตถุดิบ และมุ่งเน้นในการประกอบธุรกิจโดยการให้สิทธิพิเศษด้านภาษี และเงินทุนดอกเบี้ย
- (2) การปรับโครงสร้างการผลิตด้านอุตสาหกรรมและบริการ โดยการขยายอุตสาหกรรมหลักและอุตสาหกรรมสนับสนุนเชื่อมโยงกับการสนับสนุนในรูปแบบเขตปลอดภาษีศุลกากร เน้นการถ่ายทอดเทคโนโลยี และให้ความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา

1.2 การสร้างความสมดุลของการผลิตกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โดยการสนับสนุนการผลิตที่อนุรักษ์ธรรมชาติและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยลดอุปสรรคการส่งออกสินค้าเกษตรของไทยในระยะยาว ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมในระดับต่ำ และเน้นอุตสาหกรรมที่นำเทคโนโลยีการลด - การใช้ใหม่ - การแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ มีการรับรองระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14000) ส่งเสริมการปลูกพืชผักอนามัย มีการกำหนดและจัดเก็บค่าบำบัดและกำจัดมลพิษจากอุตสาหกรรมและชุมชน เพื่อลดภาวะมลพิษ และมีการใช้ภาษีเป็นสิ่งจูงใจแก่ผู้ที่รักษาสิ่งแวดล้อม ควบคุมมลพิษจากอุตสาหกรรม สนับสนุนโรงงานกำจัดกากของเสียอุตสาหกรรม บังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรมอย่างทั่วถึง และก่อนจะอนุมัติโครงการลงทุนในอุตสาหกรรมเคมี จะมีการทำประชาพิจารณ์ด้านสิ่งแวดล้อม

1.3 การเตรียมพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก

- (1) การพัฒนาด้านมาตรฐานและคุณภาพสินค้า โดยรัฐจัดทำมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มาตรฐานและกฎระเบียบทาง

วิชาการสุขอนามัยของผลิตภัณฑ์เกษตร เพื่อให้ภาคเอกชน
รับทราบและนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามมาตรฐาน
ระหว่างประเทศด้านการรับรองคุณภาพ (ISO 9000) พัฒนา
กลไกการตรวจสอบของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพเพื่อลดภาวะ
ของผู้ส่งออก และเป็นที่ยอมรับของต่างประเทศ สนับสนุนให้
ภาคเอกชนจัดตั้งองค์กรหรือสถาบันที่ได้มาตรฐานเพื่อตรวจสอบ
คุณภาพสินค้าส่งออก พร้อมทั้งกำหนดท่าทีของประเทศไทย
เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ
ทั้งด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และมาตรฐานสุขอนามัยต่างๆ ให้
สอดคล้องกับกฎระเบียบและมาตรฐานระหว่างประเทศ เพื่อ
ประโยชน์ในการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

- (2) การปรับตัวด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และการบริการ โดย
การร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีศักยภาพการผลิตสินค้า
เกษตรเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการค้าร่วมกัน ปรับตัวด้าน
การเกษตรให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดการค้าสินค้า
เกษตรโดยการพัฒนามาตรฐานสินค้าและการบรรจุหีบห่อ และ
ปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรจากประเภทที่ไม่สามารถ
แข่งขันในตลาดโลกไปสู่การผลิตสินค้าที่มีศักยภาพในการ
แข่งขันในอนาคต

ในด้านสินค้าอุตสาหกรรม จะลดการคุ้มครองสินค้าอุตสาหกรรมให้
เป็นไปตามขั้นตอนของข้อตกลงว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีศุลกากรและการค้ารอบอุรุกวัย
ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน และขยายความร่วมมือด้านการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา
ไปยังประเทศเพื่อนบ้านในลุ่มแม่น้ำโขง ภูมิภาคอาเซียน และเตรียมการให้ไทยเป็นศูนย์กลาง
ทรัพย์สินทางปัญญาในภูมิภาค

ส่วนการเพิ่มขีดความสามารถในสาขาบริการ ได้แก่ การพัฒนา
คุณภาพแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริม
ให้นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพจากต่างประเทศมีช่วงพำนักในประเทศไทยนานขึ้น ร่วมมือกับ
กลุ่มประเทศอาเซียนและอินโดจีนพัฒนาวงจรการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์ด้านการตลาด
ร่วมกัน รวมถึงการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมให้แต่ละภูมิภาคเชื่อมโยงกับเมืองอื่นๆ ใน

ประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน และพัฒนาธุรกิจประกันภัยให้พร้อมรับการเปิดเสรีด้านบริการประกันภัย เพื่อสนับสนุนการขยายตัวด้านการค้าและการลงทุน

2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

2.1 การพัฒนาระบบสื่อสารโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในภูมิภาคนี้

2.2 การพัฒนาการขนส่งทางอากาศ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการขนส่งในภูมิภาค ด้วยการก่อสร้างทางอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งที่สองให้เปิดบริการได้ภายในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 พัฒนาการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ของสนามบินอู่ตะเภา เปิดเส้นทางการบินใหม่ทั้งภาครัฐและเอกชนให้เชื่อมโยงเมืองสำคัญของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน การที่ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการขนส่งในภูมิภาค จะส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดประชุมนานาชาติ และกิจกรรมการกีฬาระหว่างประเทศ

2.3 การพัฒนาการขนส่งทางบก ด้วยการพัฒนาเส้นทางแนวตะวันออก - ตะวันตกของประเทศเพื่อเชื่อมโยงศูนย์กลางเศรษฐกิจที่สำคัญเข้าด้วยกัน โดยเน้นความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งสองฝั่ง รวมถึงการเชื่อมโยงโครงข่ายรถไฟกับประเทศเพื่อนบ้านด้วย

2.4 การพัฒนาระบบการขนส่งทางน้ำภายในและระหว่างประเทศ โดยการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ในด้านการพัฒนาท่าเรือชายฝั่ง โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ชายฝั่งตะวันออก การพัฒนาพาณิชย์นาวีโดยการให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการลงทุน และดำเนินกิจการท่าเรือรวมถึงการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนากองเรือพาณิชย์ไทย เพื่อเพิ่มบทบาทในการขนส่งสินค้าเข้า - ออกให้มากขึ้น ลดการพึ่งพาเรือต่างชาติ มีการพัฒนาธุรกิจพาณิชย์นาวีด้านธุรกิจบริการบนฝั่ง การประกันภัยทางทะเล อุตสาหกรรมต่อและซ่อมเรือ และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมถึงการพัฒนาบุคลากรด้านพาณิชย์นาวี

3.2.9 แผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549)

ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ได้ัญญ์เชิญแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลาง เพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากวิกฤต เนื่องจากระบบเศรษฐกิจโลกมีการปรับระเบียบเศรษฐกิจใหม่ของโลกที่นำไปสู่กติกาค้าและการลงทุนระหว่างประเทศใหม่ และแนวโน้มการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในภูมิภาคทั้งระดับทวีภาคีและพหุภาคีที่มีอิทธิพลมากขึ้น การปรับนโยบายเศรษฐกิจของประเทศให้เหมาะสมควบคู่ไปกับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็น

แนวทางการพัฒนาความเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ด้วยการ

1. ปรับปรุงระบบการเจรจาทางการค้าทั้งในระดับทวีภาคี ภูมิภาค และพหุภาคี และปรับกลไกความร่วมมือเศรษฐกิจต่างประเทศในทุกด้านให้มีความชัดเจนและเชื่อมโยงกันทั้งด้านการค้า การตลาด การบริการ และการลงทุน เพื่อให้สามารถใช้ความร่วมมือระหว่างประเทศมาสนับสนุนกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศ
2. เพิ่มศักยภาพและสมรรถนะของประเทศ ให้สามารถสนับสนุนการลงทุนและถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศที่มีคุณภาพ และเป็นประโยชน์ต่อประเทศโดยรวม
3. ใช้ประโยชน์จากเวทีความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและวิชาการเพื่อการพัฒนา ระหว่างประเทศ โดยสร้างพันธมิตรระหว่างกลุ่มหรือภูมิภาคที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะกลุ่มประเทศทวิปเอเชีย

ยุทธศาสตร์การเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดำเนินการโดยการเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในประเทศและภายนอกประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างมูลค่าเพิ่มการผลิตและบริการให้ตรงกับความต้องการของตลาดภายในและภายนอกประเทศ โดยมีเป้าหมายดังนี้

1. ให้การส่งออกสินค้าขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 6 ต่อปี
2. ให้มีนโยบายการลงทุนที่เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจในระยะยาว โดยมุ่งเน้นใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสร้างมูลค่าเพิ่มควบคู่ไปกับการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 7 - 8 ต่อปี

การปรับปรุงระบบการเจรจาและความร่วมมือในเวทีระหว่างประเทศด้านเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุน ดำเนินการดังนี้

1. การสร้างเอกภาพในการเจรจาทางการค้า และความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยให้มีการกำหนดทิศทางในการเจรจาการค้า ทั้งภาครัฐและเอกชน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศร่วมกัน ทั้งในกรอบพหุภาคีและทวิภาคี และสนับสนุนให้เอกชนมีบทบาทร่วมกับภาครัฐในการเจรจา และร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในกรอบต่างๆ
2. เสริมสร้างอำนาจการต่อรองของไทยในเวทีเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนระหว่างประเทศ โดยการสร้างเงื่อนไขให้ไทยมีความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ และวิชาการกับประเทศในภูมิภาค เช่น อาเซียน เอเปก อาเซม เพื่อขยายตลาดสินค้าและบริการ
3. ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อขยายโอกาสด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว รวมทั้งเพิ่มศักยภาพในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน นำไปสู่การพึ่งพาซึ่งกันและกันและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในภูมิภาค
4. ส่งเสริมการค้าบริการ เช่น การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเพื่อเพิ่มการจ้างงานและกระจายรายได้สู่ชุมชน ทั้งนี้ต้องมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวทั้งด้านการเข้า - ออกประเทศ การบริการข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย รวมถึงธุรกิจบริการด้านการรักษาพยาบาล

3.2.10 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554)

ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ได้กำหนดนโยบายการค้าระหว่างประเทศ การส่งเสริมการลงทุน และการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านไว้ ดังนี้

1. สร้างกลไกเพื่อรองรับผลกระทบและผลักดันการใช้ประโยชน์ที่เกิดจากการให้สัตยาบันตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศ และการตกลงการค้าเสรีต่างๆ จากการค้า การลงทุน และการบริการ เพื่อช่วยเหลือธุรกิจหรือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีให้สามารถปรับตัว เพื่อให้สามารถแข่งขันได้หรือปรับไปสู่ธุรกิจอื่นและบรรเทาผลกระทบด้านสังคมระหว่างการปรับตัว

2. ขยายตลาดส่งออกโดยการเปิดเสรีกับประเทศที่มีช่องทางการค้าสำหรับประเทศไทยในทวีปอเมริกาใต้ ตะวันออกกลาง และแอฟริกา และเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมแบบมีนัยสำคัญในทุกขั้นตอนการเจรจาเปิดเสรีของทั้งภาครัฐ เอกชน นักวิชาการ ประชาชน โดยเฉพาะสื่อมวลชน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม
3. พัฒนาและเร่งรัดการปรับกฎระเบียบและกฎหมายระหว่างประเทศต่างๆ และพัฒนาบุคลากรด้านกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อให้พร้อมรับการเปิดเสรีทางการค้า และการปฏิบัติตามกรอบความร่วมมือต่างๆ รวมทั้งการสนับสนุนให้เอกชนได้ประโยชน์จากการเปิดเสรีที่ได้ตกลงแล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด อาทิ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ ปรับปรุงกฎระเบียบจัดคณะผู้แทนทางการค้าของภาครัฐร่วมเอกชน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
4. ผลักดันความร่วมมือของประเทศในภูมิภาคให้มีความก้าวหน้าในการก้าวสู่ประชาคมเอเชียตะวันออก (East Asian Community) ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ Economic Community, Social Community and Security Community โดยการขยายความร่วมมือ ASEAN และ ASEAN + 3 รวมทั้งผลักดันการดำเนินการในเรื่องตลาดพันธบัตรเอเชียให้สามารถปฏิบัติได้จริง เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนสำรองแหล่งสุดท้าย
5. ส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศในกรอบความร่วมมือ GMS ACMECS IMT - GT JDS และ BIMSTEC โดยพัฒนาโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานหลัก เชื่อมโยงแนวพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ ปรับปรุงกฎระเบียบทั้งในประเทศและระหว่างประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกการค้า การลงทุนข้ามพรมแดน ควบคู่กับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ดูแลและป้องกันผลกระทบทางสังคม และสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
6. พัฒนาผู้ประกอบการใหม่และส่งเสริมผู้ประกอบการไทยที่มีศักยภาพไปลงทุนในหลากหลายสาขาในต่างประเทศเพิ่มขึ้น และเจรจาเพื่อขอแก้ไขกฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวกับการลงทุนในประเทศพันธมิตร เพื่อส่งเสริมการลงทุนของไทยในต่างประเทศ อาทิ กฎหมายแรงงาน และกฎหมายที่เกี่ยวกับการให้บริการ เป็นต้น

7. สนับสนุนความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือ และการแก้ไขในประเด็นปัญหาความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น โรคติดต่อ และภัยพิบัติธรรมชาติ การขาดแคลนพลังงาน ปัญหาความมั่นคง ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การฟอกเงิน และส่งเสริมความร่วมมือในการบริหารจัดการ และการแก้ไขปัญหาข้ามพรมแดน เช่น การเคลื่อนย้ายแรงงาน ปัญหายาเสพติด ปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกันอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะลุ่มน้ำที่สำคัญ อาทิ ลุ่มแม่น้ำโขง เป็นต้น
8. เสริมสร้างการยอมรับและความเชื่อมั่นของต่างประเทศต่อประเทศไทย ด้วยการมีบทบาทในเวทีโลก และพัฒนามาตรฐานของประเทศในด้านต่างๆ อาทิ ด้านแรงงาน สิ่งแวดล้อม และธรรมาภิบาล รวมทั้งการพัฒนาตามเป้าหมายสหัสวรรษ (Millennium Development Goals: MDGs)

3.3 นโยบายการนำเข้า

หลักสำคัญในการนำนโยบายในการนำเข้ามาพิจารณาใช้ก็เพื่อลดการนำเข้าสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งจากต่างประเทศ เพื่อสงวนเงินตราต่างประเทศ และส่งเสริมการจ้างงานภายในประเทศ การดำเนินนโยบายในด้านการนำเข้าที่ปรากฏ มีดังนี้

- (1) การใช้กำแพงภาษี (tariff wall) โดยการเพิ่มภาษีนำเข้าสำหรับสินค้าบางประเภทให้สูงขึ้นโดยเฉพาะสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น รถยนต์ โทรทัศน์สี เป็นต้น
- (2) การใช้มาตรการจำกัดกานำเข้า (import restriction) เช่น การห้ามนำอาหารบางประเภทที่ฟุ่มเฟือยเข้ามาบริโภคภายในประเทศ ได้แก่ ผลไม้ต่างชาติ หุ้ฉลาม หอยโข่งทะเล เป็นต้น ซึ่งสินค้าที่ควบคุมมี 18 รายการ ปัจจุบันยกเลิกการควบคุมแล้ว
- (3) การคิดค่าธรรมเนียมพิเศษ (surcharge) ในการนำสินค้าสำเร็จรูปชนิดใดชนิดหนึ่งเข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งสินค้าชนิดนั้นมีการผลิตได้ภายในประเทศแต่มีค่าต้นทุนการผลิตที่สูงกว่า เนื่องจากนำวัตถุดิบเข้ามาจากต่างประเทศ และวัตถุดิบนั้นต้องเสียอากรขาเข้ามาแล้ว การคิดค่าธรรมเนียมพิเศษแก่สินค้าสำเร็จรูปที่นำเข้ามาเพื่อเป็นการช่วยเหลือให้สินค้าที่ผลิตได้ในประเทศสามารถแข่งขันกับสินค้าจากต่างประเทศได้

- (4) ยินยอมให้มีการนำเครื่องจักรหรือวัตถุดิบเข้ามาจากต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการลงทุนในประเทศ โดยการคืนอากรขาเข้าที่หักไว้แล้ว หรือคิดภาษีอากรขาเข้าในอัตราต่ำกว่าปกติ
- (5) ควบคุมการนำสินค้าประเภทวัตถุดิบเข้ามาจากต่างประเทศ ในกรณีที่ภายในประเทศสามารถทำการผลิตได้

3.4 นโยบายการส่งออก

เพื่อให้การส่งสินค้าออกของไทย นำรายได้มาสู่ประเทศมากขึ้น กระทรวงพาณิชย์จึงได้ดำเนินการแต่งตั้งกรมการค้าระหว่างประเทศเพื่อส่งเสริมสินค้าออกขึ้นในปี 2512 แต่การดำเนินการของคณะกรรมการฯ เป็นไปเฉพาะในระยะสั้นเนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล อย่างไรก็ตาม จากปรากฏการณ์ที่ผ่านมาการดำเนินงานในด้านนโยบายในการส่งออกโดยทั่วไป อาจสรุปได้ดังนี้

- (1) พยายามแก้ไขอุปสรรคต่อการส่งออกในด้านราคาสินค้า โดยทางการพยายามรักษาราคาสินค้าที่เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญให้มีเสถียรภาพ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษาลูกค้าและตลาดต่างประเทศ
- (2) ในด้านคุณภาพของสินค้านั้น ทางการพยายามให้คำแนะนำในด้านส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้พืชผลมีคุณภาพที่ดีขึ้น และในด้านสินค้าส่งออกนั้น ทางการกำหนดมาตรฐานของสินค้าออกไว้ 12 ประเภท ได้แก่ ข้าวโพด นุ่น ยาง กะล่อน กล้วย ปอ และผลิตภัณฑ์ปอ มันสำปะหลัง และมันสำปะหลังแห้ง ไม้สัก ผ้าไหม และเครื่องเงิน การกำหนดมาตรฐานในการส่งออกไว้ เพื่อให้ลูกค้าในต่างประเทศมีความมั่นใจในคุณภาพของสินค้า และผูกพันซื้อขายกันต่อไป หน่วยงานที่ดูแลในด้านมาตรฐานสินค้าส่งออก คือ สำนักงานมาตรฐานสินค้ากระทรวงพาณิชย์ และในกรณีที่มีสินค้าจะต้องตรวจสอบมาตรฐานมาก สำนักงานมาตรฐานสินค้าจะอนุญาตให้บริษัทเอกชนได้รับบัตรอนุญาตตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ทำการตรวจสอบ ในกรณีที่มีการปลอมปนคุณภาพของสินค้า ทางกรมมีมาตรการลงโทษ
- (3) เพื่อเป็นการลดภาระการเสี่ยงภัยจากการพึ่งพารายได้จากสินค้าส่งออกไม่กี่รายการ ทางการพยายามส่งเสริมประเภทของสินค้าส่งออกให้มากประเภทขึ้น ดังเช่นในปัจจุบันไทยมิได้พึ่งพารายได้จากส่งออกข้าว ยาง และดีบุก เท่านั้น แต่

- ยังพึงพาการส่งออกสินค้าเกษตรอื่นๆ เช่น ข้าวโพด ปอ นุ่น หรือสินค้าอุตสาหกรรม เช่น สิ่งทอ น้ำตาลทราย ปูนซีเมนต์ เครื่องเคลือบดินเผา เป็นต้น
- (4) เพื่อส่งเสริมความคล่องตัวในด้านการขนส่งโดยเฉพาะทางเรือ ไทยทำการศึกษาด้านการขนส่งโดยระบบ คอนเทนเนอร์ (container) ซึ่งจำเป็นต้องสร้างท่าเรือ น้ำลึก และปัจจุบันกำลังศึกษาแหล่งที่จะสร้างอยู่ นอกจากนี้ ความพยายามในการจัดตั้งสภาผู้ส่งสินค้าออกทางเรือในไทยยังไม่สำเร็จ ทำให้รายได้จากการขนส่งบางส่วนตกอยู่ในมือของต่างชาติ และความพยายามในการจัดตั้งศูนย์จ่องระวางเรือในไทยยังไม่สำเร็จเช่นกัน หากโครงการดังกล่าวสามารถดำเนินการไม่ได้ จะเป็นส่วนสำคัญในอันที่จะช่วยให้การค้าระหว่างประเทศโดยเฉพาะการส่งออกของไทยเพิ่มขึ้น
- (5) การให้เงินช่วยเหลือเพื่อการส่งออก (export subsidy) ทางตนเองไม่มีเงินทุนเพียงพอที่จะให้การช่วยเหลือในด้านนี้ได้ แต่สมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอในไทยเคยให้ความช่วยเหลือด้านนี้แก่สมาชิก โดยการกำหนดว่าบริษัทใดส่งเส้นด้ายทอผ้าไปต่างประเทศ 1 ลูก จะได้รับเงินช่วยเหลือเพื่อการส่งออก ลูกละ 5 บาท
- (6) เพื่อเป็นการเสริมสร้างอำนาจในการต่อรองกับพ่อค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์จะเป็นหัวหน้าคณะในการเจรจาทางการค้ากับประเทศต่างๆ จัดระเบียบการส่งออก เช่น จัดสรรโควตาการส่งออกที่ได้รับให้แก่บริษัทผู้ส่งออกและรายอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงประวัติการส่งออก (past performance) ในปีที่ผ่านมาเป็นเกณฑ์หรือการที่กระทรวงพาณิชย์รับไปเจรจาทำสัญญาซื้อขายข้าวโพดไทยกับญี่ปุ่น เป็นต้น
- (7) เพื่อเป็นการขยายและแสวงหาตลาดต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์จะเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนทางการค้า (trade delegation) เดินทางไปเจรจาขายสินค้าให้แก่ประเทศต่างๆ โดยมีพ่อค้าในประเทศร่วมกลุ่มไปด้วย
- (8) เพื่อเป็นการเผยแพร่สินค้าไทยในต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์มีการจัดตั้งศูนย์การค้าขึ้น 9 แห่งในโลก คือ ที่แฟรงเฟิร์ต (เยอรมนี) ลอสแอนเจลิส (สหรัฐอเมริกา) นิวยอร์ก โตเกียว (ญี่ปุ่น) และซิดนีย์ (ออสเตรเลีย) เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าไทยให้แก่พ่อค้าและผู้สนใจในต่างประเทศ

- (9) เพื่อเพิ่มการประสานงานระหว่างพ่อค้าต่างชาติและพ่อค้าไทย กระทรวงพาณิชย์ จึงได้จัดตั้งสำนักงานทูตพาณิชย์ในต่างประเทศขึ้นหลายแห่ง เช่น ที่นิวยอร์ก ลอนดอน บอนน์ บรัซเซล โตเกียว ฮองกง สิงคโปร์ ซิดนีย์ จากาตา
- (10) กระทรวงการคลังจะร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ในการขยายสินเชื่อ เพื่อการส่งออกหรืออาจจะมีการปรับปรุงอัตราภาษีอากรให้เหมาะสม
- (11) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก ทางการค้าเสรีที่จะจัดตั้งเขตปลอดภาษี (free trade zone) ขึ้น แต่ก็ยังไม่อาจหาแหล่งเหมาะสมได้
- (12) ในกรณีที่สินค้าส่งออกของไทยได้รับการแข่งขันจากต่างประเทศอย่างรุนแรง เช่น ข้าว กระทรวงพาณิชย์ได้สนับสนุนให้มีการส่งออกไปแข่งขัน โดยการลดค่าพรีเมียมข้าวส่งออกตามคุณภาพของข้าว
- (13) ในกรณีที่มีการควบคุมโควตาการส่งออกสินค้าชนิดหนึ่ง ทางกรมจะส่งเสริมให้มีการจัดสรรสินค้าประเภทนั้นที่มีมูลค่าเพิ่ม (value added) สูงกว่าออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ เพราะการส่งออกสินค้าปริมาณหนึ่งถ้าจะส่งออกสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มสูงจะนำรายได้เข้าประเทศมากกว่าการส่งออกสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำ เช่น การควบคุมการส่งผ้าใยประดิษฐ์ชนิดใดชนิดหนึ่งออกไปได้ 100 ตัน มูลค่ารวมของผ้าใยประดิษฐ์ย่อมสูงกว่าเส้นใยประดิษฐ์ เป็นต้น
- (14) เพื่อจัดระเบียบการส่งออก และจัดมาตรฐานของสินค้าขาออกให้เป็นระบบยิ่งขึ้น กระทรวงพาณิชย์ได้พยายามที่จะจัดตั้งสภาการตลาด (marketing board) สำหรับสินค้าออกรายการสำคัญๆ เพื่อให้สภาการตลาดของสินค้าแต่ละอย่างทำหน้าที่ในด้านควบคุมการซื้อ การขาย การแปรรูป การหีบห่อ การเสีงภัย การช่วยเหลือด้านเงินทุน การขนส่ง และการโฆษณา แต่การดำเนินการจัดตั้งดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จ
- (15) กระทรวงพาณิชย์ได้เคยจัดทำแผนการค้าของไทยกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ และพยายามเจรจาขอให้ประเทศคู่ค้าเหล่านั้น ซึ่งได้เปรียบดุลการค้าจากไทยมูลค่าสูงช่วยรับซื้อสินค้าจากไทยมากขึ้น เช่น จัดทำแผนการค้ากับญี่ปุ่น แต่จากความเป็นจริงไม่สู้จะประสบความสำเร็จในการอ้อนวอนญี่ปุ่นให้ซื้อสินค้าไทยได้มากนัก
- (16) ทางกรมโดยความร่วมมือของกระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ และคณะกรรมการส่งเสริม การลงทุน จะร่วมกันพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่

อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (export oriented industries) เช่น ค้าเงินภาษี
เครื่องจักรหรือวัตถุดิบที่นำเข้ามาทำการผลิตเพื่อส่งออก

- (17) ในกรณีที่มีการส่งสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำหรับใช้ในการผลิต
สินค้าสำเร็จรูปภายในประเทศ ทางกรมจะควบคุมการส่งออกเพื่อสงวนไว้ใช้
ภายในประเทศ เช่น กรณีของการส่งออกดินผสม (compound clay) ไปยัง
ไต้หวันนั้น ย่อมก่อให้เกิดการขาดแคลนดินผสมสำหรับใช้ในอุตสาหกรรมเครื่อง
เคลือบดินเผาภายในประเทศ และเป็นการช่วยให้สินค้าเครื่องเคลือบดินเผาจาก
ไต้หวันสามารถแข่งขันกับเครื่องเคลือบดินเผาจากไทยได้ด้วย

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่านโยบายในการส่งสินค้าออกของรัฐบาลนั้น มีจุดมุ่งหมาย
เพื่อขยายการจำหน่ายสินค้าให้มีมูลค่าและปริมาณสูงขึ้น เพื่อนำรายได้เข้าประเทศมากขึ้นอัน
เป็นค่าใช้จ่ายในการนำไปชำระเป็นค่าสินค้า และเครื่องจักรที่จะนำเข้ามาทำการผลิตใน
ประเทศ ส่วนวิธีการที่จะบรรลุถึงจุดมุ่งหมายนั้น มีการปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว
ข้างต้น
